

LA REPÚBLICA

Del 29 de desembre del 2018 al 04 de gener del 2019 Any I — Número 32 2€

L'any que ens espera

El judici polític a l'independentisme, un cicle electoral incert
i un món convuls marcaran l'agenda dels pròxims mesos

www.lrp.cat

Ras i curt **EDUARD VOLTAS** @eduardvoltas

El pacte de PP i Cs amb la ultradreta per governar Andalusia és una oportunitat per reforçar la pedagogia dins i fora de Catalunya sobre el caràcter inclusiu i democràtic del moviment d'emancipació nacional. Val la pena insistir en els mateixos arguments, per gastats i obvis que ens semblin. Encara es pot convèncer molta gent.

LA REPÚBLICA QUE BULL

Un any en blanc

Es podria dir que el groc ha estat el to protagonista del 2018, tot i que a l'hora de fer balanç polític de l'any el color més apropiat seria el blanc. Ha passat un any i no hem avançat. Vam acabar el 2017 amb una victòria a les urnes que legitimava, un cop més, l'independentisme. La gestió d'aquella victòria ha portat el republicanisme a un carreró amb poques sortides que no depenguin d'esperar temps millors. Paral·lelament, als carrers, la impagable, constant i imaginativa solidaritat i empatia amb els polítics ostatsges de l'Estat espanyol tampoc ha tingut prou determinació per

aconseguir una pressió efectiva que forcéss l'excarceració dels presos. Tots en tenim moltes ganes, però, més enllà de Twitter, la cara, sense passamuntanyes, que l'hi posi un altre.

No pretenc fer un balanç negatiu, ni tan sols pessimista. Vam avançar molt en molt poc temps. Hem patit i continuem patint una repressió com feia anys que no es veia. És comprensible que en l'ambient suri un estat de xoc que no és senzill d'esvair. Les decisions polítiques i cíviques estan molt condicionades per una versió de la prudència fronterera amb la por.

El 2019 podria ser pitjor. Veurem

Som en un punt en què comença a ser urgent plantejar-se si els sacrificis que s'han fet fins ara han estat en va

una farsa judicial. Votarem desorganitzats. Tanmateix, dubto que hi hagi gaires independentistes que es tornin espanyolistes. Ara bé, el pitjor enemic de la república no és pas Espanya, sinó la falta d'entusiasme. No es pot exigir a ningú valentia suïcida, però sí una mica més de coherència estratègica. Podem estar disposats a posar-hi paciència, però de la paciència sense confiança se'n diu resignació, l'estat d'ànim on la desmobilització i la indiferència.

Carles Ribera Director @carles_ribera

SUMARI

01 Portada El disseny i la creativitat de la portada d'aquest número són obra de Gabriel de Medeiros, de l'agència Evil Love.

02 Opinió Articles de Martí Gironell, Enric Serra, Jordi Cabré, Anna Simó, Ramón Cotarelo, Lluís Puig i Gemma Aguilera.

10 Dossier El 2019 es presenta com un any d'alt risc, amb el judici polític a l'independentisme, el cicle electoral municipal i europeu i la convulsió econòmica i política que sacseja mig món. Sara Muñoz i Adela Genís ho analitzen.

20 L'entrevista Carles Ribera conversa amb Lluís Gendrau, director editorial del grup *Enderrock*, la revista de referència de la música en català, que aquest any ha celebrat el seu vint-i-cinquè aniversari.

24 Megaencreuats Segon lliurament de la versió nadalenca dels Megaencreuats, a càrrec de Jep Ferret.

28 La República de les Arts David Marín entrevista Miquel Abras, cantautor que acaba de publicar simultàniament dos treballs musicals potents i compromesos.

40 Experiències L'expertesa de Marijo Jordan ens acosta a unes quantes recomanacions de literatura gastronòmica per regalar durant aquestes festes.

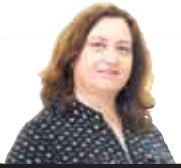
44 Agenda republicana Els familiars dels presos polítics i dels exiliats han estat molt presents en gairebé 600 actes des del novembre de l'any passat. Xavi Oltra fa un repàs a un any groc.

42 El voraviu Joan Vall i Clara explica la seva personal visió de la setmana, amb les il·lustracions de Jordi Soler.

46 Entreteniments La creativitat portentosa de Jordi Soler ens arriba una setmana més en forma d'enrevessats i jerooglífic.

48 Tavèrnia La tropa de parroquians del bar de la Juani estripen el gènere de les nades amb l'acidesa habitual de Joan Poyano i els dibuixos de Teo Perea.

Ras i curt TERESA MÁRQUEZ @Teresa_Marquez_

A tots aquells que han fet i fan mofa de la vaga de fam i que vinculen el fracàs del gest al fet que els seus protagonistes no han mort, només recordar-los dues coses: la dignitat, una virtut que es troba en hores baixes, es mesura tant per la convicció de les idees de qui la practica com pel respecte de qui la reconeix en l'altre.

D'ENTRADA

Un cant a la pau

Laltre dia, a la missa del gall de Besalú, el cor parroquial va interpretar *El cant dels ocells*, una cançó tradicional de Nadal catalana que cada any per aquest temps inclouen en el repertori al costat de *Santa nit* i *Les dotze van tocant*, entre d'altres. Va ser Pau Casals, però, qui la va popularitzar arreu del món i qui la interpretava al començament de tots els seus concerts des de l'exili, l'any 1939. Una melodia que, com deia el mateix Casals, naixia de l'ànima del seu poble, Catalunya, i que tocava com un cant de pau, perquè tothom ho sabés.

Recordo això justament, perquè tal dia com avui, però del 1876, fa més de 140 anys, Casals naixia al Vendrell. I em venia de gust recordar-ho, perquè en el context que tenim arran de tot el que vivim a Catalunya, el missatge que agafa la cançó té un significat més emotiu, més sincer, més autèntic. No en va, Pau Casals, en el seu discurs davant el plenari de les Nacions Unides, l'any 1971, quan hi va estrenar l'himne que havia compost per a la institució, va deixar ben clar que Catalunya era llavors -ha estat, és i continuarà sent- un

Catalunya ha estat, és i continuarà sent un país pacífic i democràtic

Martí Gironell

Periodista i escriptor @martigironell

RAMON BUCH

país pacífic, en contra de la violència i profundament democràtic. Que Catalunya era llavors -ha estat, és i continuarà sent- un país compromès amb la justícia, la llibertat d'idees, d'accions i de pensaments dins i fora del marc parlamentari.

Va ser Casals qui es va encarregar de recordar: "Catalunya va tenir el primer parlament democràtic molt abans que Anglaterra. I fou al meu país on van existir les primeres nacions unides." Paraules fruit d'una història i d'una realitat que

convindria que certs polítics espanyols actuals tinguessin ben presents malgrat la voluntat reiterada i manifesta de presentar Catalunya i els catalans com un país i un poble als antípodes d'aquests sentiments. Davant d'aquesta actitud persistent, crec que no ens cal res més que perseverar en el nostre objectiu, mantenir-nos tossudament alçats i obstinats fent bandera d'aquestes eines que ens han caracteritzat sempre com a poble: la pau, la justícia i la llibertat.

GAT I GOS

Lluís Puigbert

FIBLADES

República al voltant de les presons

Ara que ens preparem per brindar i desitjar-nos tota mena de fortunes per al nou any, recordem-nos també de les persones que organitzen els actes d'acompanyament als presos polítics davant les presons de Puig de les Basses, Lledoners i Mas d'Enric i dels milers i milers de persones que hi acudeixen, uns assíduament, d'altres ocasionalment. I per poc que puguem, afegim-nos-hi. És difícil trobar els adjectius per qualificar l'altíssima densitat emocional de cada acte i la força dels milers i milers de persones que desafien les tanques amb la seva potència moral per fer que se sentin vencedors els que l'Estat voldria fer sentir derrotats. Quins fonaments poden ser més sòlids que els que es construeixen al cor? Per això, la República Catalana és una certesa que creix.

Enric Serra Periodista @serraamat

Ras i curt MIQUEL BERGA

Vivim mirant o veient quina hora és: el temps com a experiència visual. Els que vivim a prop d'un campanar, però, podem comptar tocs de campana per saber l'hora en una seqüència temporal. Sentim (en els dos sentits de la paraula) el pas del temps quan volem saber l'hora.

OPINIONS

La via catalana, ara

En Germà Bel diu una cosa molt intel·ligent: que si no afrontes la força de l'altre (l'Estat espanyol), tant se val la força que tinguis. Tan important com ser molts, o tenir raó, o ser els més pacífics i els més democràtics, ho és el fet de saber afrontar les conseqüències (físiques) de la conformació d'un estat nou. Vol dir exercir el poder coercitiu, ocupar físicament el lloc que ocupava l'altre. Treu això valor al que es va fer el 27 d'octubre? No, en absolut: com tampoc l'Estatut de Núria del 32 no desvirtua la DUI del 31, i com els empresonaments del 34 no desvirtuen la DUI del 6 d'octubre del mateix any. Tant en tots dos casos, com en l'any 2017, hem topat sempre amb el mateix escull: no saber imposar-nos.

El famós cas d'Eslovènia indica que de vegades això, malauradament, val una guerra, encara que sigui breu. Hi ha maneres de neutralitzar aquest risc. Una, la no desitjable, seria la militar: arribar a prealiances militars amb tercers països encara que només fos per dissuadir la temptació de l'adversari. Una altra seria

“
Si no afrontes
la força de
l'altre (l'Estat
espanyol), tant
se val la força
que tinguis

Jordi Cabré

LLUÍS ROMERO

la fracassada idea de Companys, que proposava milícies ciutadanes barrejades amb mossos d'esquadra, una mena de Coronela del segle XX. No va funcionar. I una tercera, més moderna, és la del rearmament democràtic: ser molts més que

el 50% dissuadeix de forma exponencial l'impuls repressor i comporta augmentar les probabilitats de reconeixement internacional. Una derivada d'aquesta via és la tasca internacional del president Puigdemont i el Consell de la República, és a dir, denunciar per via judicial les injustícies de l'Estat espanyol i donar veu política al dret a l'autodeterminació no reconegut a Catalunya. O bé la lluita dels presos polítics, també judicial i política, que també pot fer trontollar la intransigència institucional espanyola.

Llavors, si això és així, expliquin-me com es pot arribar a considerar que la divisió, les acusacions creuades i l'autoflagelació constant puguin arribar a examplar res de res, ni a dins ni a fora del país.

Advocat i escriptor @jordicabre

Bon 2019

Festes. Les segones que Sánchez, Cui-xart, Junqueras i Forn passen a la presó, i Puigdemont, Ponsatí, Comín, Serrat i Puig, a l'exili. Les primeres que Forcadell, Turull, Rull, Romeva i Bassa passen a la presó, i Rovira i Gabriel, a l'exili. I les seves famílies i amistats. I som molta gent que a cada nadala, a cada abraçada càlida, a cada riallada dels petits de casa, a cada mirada humida dels grans, sentim com el nus a l'estómac fa una estrebada. No es pot triar, no es pot impostar. No ho vull silenciar. Surt i ja està. Siguem companys de compromisos i de projectes, siguem votants de l'1-O. O tot alhora. I a mi em reconforta que sigui així.

S'han jugat la llibertat, el dret a viure a

Anna Simó

casa amb els seus, la salut, el patrimoni, perquè ens puguem autodeterminar, recórrer el trajecte que ens separa de la república, de l'estat propi. Per complir compromisos, i així ha de ser. Han obert un camí de no retorn, de desvetllament popular contra l'*statu quo* social, jurídic i polític, tan estatal com nostre; un camí de cursa de relleus i de resistència, de resiliències i de xarxes de solidaritat. De denúncia de vulneració de drets. Més enllà de les estratègies i de les formes diverses i dels debats encesos de la pluralitat del moviment, la pluralitat que l'ha catalitzat i que l'enforteix. I gràcies a això, també.

No són polítics presos ni fugits ni lladres. Són presos polítics i exiliats per compro-

metre's a posar a referèndum popular allò que mai de la vida l'Estat espanyol ens voldrà donar de bon grat, el dret a l'autodeterminació. Ara el Suprem els jutjarà a tots, i a Mundó, Borràs i Vila. Ni els càrrecs dels dotze ni el tribunal són els que pertoquen: judici a Catalunya i absolució per a tothom. Les clavegueres poden i de tant en tant sobreixen, i més que hem de fer que ho facin. Ni una lliçó, ni una, ni un retret, ni un, dels que han utilitzat el poder polític per espoliar-nos, per espisar-nos, per empastifar-nos, per fer-nos súbdits, per menystenir-nos, per reprimir-nos. Estem en peu de pau, però no hem de deixar mesellament que ens posin el peu al coll mai més. Bon 2019.

Filòloga @AnnaSimo

Ras i curt MAGDA GREGORI @MagdaGregori

“La música, les paraules, res de tot això no atura el desordre del món,” escrivia Montserrat Roig. És cert, però sí que ens ajuden a ordenar les idees i a construir nous projectes. Que el desig de llibertat ens permeti ordenar i recuperar una estratègia política i social compartida.

TRIBUNA REPUBLICANA

Sociologia de la revolució catalana (VI)

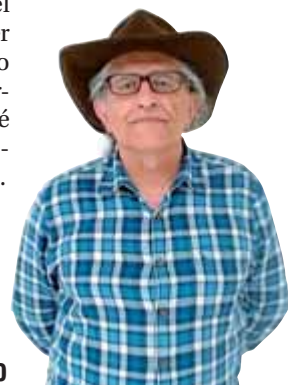
Els intel·lectuals són figures assenyalades en les societats occidentals. En realitat, en totes, però en les occidentals potser és més evident. Fa segles que influeixen sobre l'esdevenir social amb les seves doctrines, les seves idees, els seus mites. Elaboren teories sobre la política que els polítics mai prenen en consideració, tot i que sembli que ho facin i, de vegades, desencadenen moviments que canvien el món. Per això, i a pesar del caràcter conflictiu de la política, els intel·lectuals segueixen sent influents.

La qüestió és quina funció tenen els intel·lectuals en la revolució catalana. Aquí apareix la primera divisió, segons si es tracta d'intel·lectuals espanyols o catalans. I, en el cas dels espanyols, segons si són de dretes o d'esquerres. Els de dretes presenten una imatge combativa del conflicte Espanya-Catalunya, com una rebel·lia delictiva i una traïció a la nació espanyola que han de ser tractades per la via penal. No hi ha res a objectar a l'ordre constituït i qui ho faci és un delinqüent. Obviament, sol·licitar d'ells una aportació sobre què proposen per a una Espanya desposseïda de Catalunya és perdre el temps perquè no donen cap versemblança a aquesta hipòtesi. El conservadorisme no sol ser agònic.

Els intel·lectuals espanyols d'esquerres tenen un greu problema que no saben com resoldre. Alguns, molt pocs, s'han pronunciat públicament a favor de la llibertat dels presos polítics i poca cosa més. Del conflicte en general prefereixen no parlar-ne, perquè els enfronta a les seves contradiccions. Com a gent d'esquerres són respectuosos amb els que tenen opinions diferents. Tanmateix, són espanyols i, el més important, se senten espanyols i, per tant, no poden entendre que algú no ho vulgui ser. Per això prefereixen no parlar-ne, guardar un dolorós silenci. Com també prefereixen no especular sobre què proposarien per a una Espanya sense Catalunya. Tampoc ells visualitzen aquesta possibilitat, la qual cosa és la prova evident que, pel que fa a Catalunya, no hi ha diferències entre l'esquerra i la dreta espanyola.

PEP DUIXANS

Ramon Cotarelo

Ni entre els seus intel·lectuals.

Pel que fa a la banda catalana, la cosa canvia. Els intel·lectuals catalans poden ser, evidentment, d'esquerres i de dretes, però també poden ser independentistes o no, i això dona un quadre de doble entrada amb quatre possibilitats. Els no independentistes fan causa més o menys comuna amb els intel·lectuals nacionalistes espanyols, i no són gaire exigents en les afinitats electives. En realitat, es consideren espanyols i, com a tals, se senten ofesos,

despullats del seu essencial nacional, sense ni una sola consideració cap als que, al seu torn, ho estan del seu.

Només en el cas dels intel·lectuals independentistes es dona una confluència entre esquerra i dreta en l'objectiu que porta a una elaboració teòrica gens menyspreable sobre de quina manera i quin contingut tindrà la República Catalana. Hi ha diverses línies d'acció col·lectiva preparant avantprojectes de Constitució, una tasca típica d'intel·lectuals. Igualment, són molt actives les associacions de professions liberals. I hi ha una àmplia representació de periodistes i intel·lectuals mediàtics a favor de l'independentisme. Aporten imagi-

És important que la intel·lectualitat acadèmica s'incorpori al projecte independentista

nació i creativitat i donen al moviment interès i originalitat. En canvi, el sector més acadèmic de la intel·lectualitat té un pes escàs. Potser té a veure amb un conservadorisme inercial d'aquest gremi, temorós de precipitar-se a l'hora d'extreure conclusions i, sobretot, temorós d'apostar pel cavall perdedor en una carrera que no veuen gens clara a causa dels seus prejudicis. I potser també té a veure amb la seva tendència egoïsta a tancar-se a la seva torre d'ivori deixant que a les barricades hi vagin altres, però anant després al repartiment de trofeus.

És important, no obstant això, que la intel·lectualitat acadèmica s'incorpori al projecte independentista, després de vèncer desconfiances, ara que és temps de dibuixar futurs que sempre tindran una dimensió utòpica. Igualment els correspon teoritzar sobre una revolució de nou encuny que s'ha anat desenvolupant i imposant en contra de nombrosos vaticinis, entre els quals, el seu.

Catedràtic emèrit de Ciència Política, activista, escriptor i traductor @ramoncotarelo

Ras i curt MARIONA ISERN @marionaisern

El segon Nadal a la presó dels presos polítics. Un altre Nadal que les seves famílies han passat sense ells i amb la injustícia de saber que no han fet absolutament res per rebre tanta mesquinesa i deshumanització. Una presó preventiva que no té cap explicació. Quanta vida tan pobre, quanta poca vida.

DES DE BRUSSEL·LES

La cultura venç el 155

A manera de fermail d'un 2018 que s'escola, he escollit dotze accions que exemplifiquen el compromís ciutadà amb la cultura i que esdevenen la més efectiva de les lluites en contra de la repressió. El sector cultural donava la benvinguda a l'any amb l'autonomia suspesa i en plena ressaca d'unes eleccions imposades que, contra tot pronòstic, ens van permetre revalidar la majoria independentista al Parlament de Catalunya. Dotze mesos després, l'espantall numèric del 155 no només plana en el discurs públic, en la política (entesa massa vegades com a pur joc declaratiu), sinó que, encara pitjor, actua silent a favor de l'autocensura. Vet aquí una dotzena d'iniciatives valentes que ens demostren fins a quin punt la cultura ens permet alliberar-nos del jou de l'opressor. A tots els qui les heu fet possibles, moltes gràcies. I als qui teniu la bondat de llegir-me, pau, humanitat, república i felicitat 2019.

1 '55 URNES PER LA LLIBERTAT', DESTI: BRUSSEL·LES

La compromesa església de Saint-Jean-Baptiste au Béguinage va acollir el mes de juny passat la inauguració d'aquesta exposició, així com la primera edició del festival City Zen, una

He escollit dotze accions de compromís ciutadà amb la cultura i que són la lluita més efectiva contra de la repressió

L'espantall numèric del 155 no només plana en el discurs públic, en la política, sinó que, encara pitjor, actua silent a favor de l'autocensura

proposta que durant tot un mes va donar veu a tots aquells artistes que musicalment van reclamar la llibertat d'expressió i els drets humans. Organitzada pel Comitè de Solidaritat de la Catalunya Nord i inaugurada en presència d'Oriol Sánchez, fill de Jordi Sánchez, aquesta exposició que roda i rodarà arreu del territori, pretén remoure consciències i recordar els fets de l'1 d'octubre. "No resignar-nos ni rendir-nos a una causa que és noble, pacífica i democràtica", afirmava Jordi Turull en una de les cartes que vam llegir en la inauguració belga de la mostra.

2 REIVINDIQUEM FABRA: NO ABANDONEM MAI NI LA TASCA NI L'ESPERANÇA

El govern va acordar commemorar enguany l'Any Fabra per celebrar els 150 anys del naixement del lingüista i gramàtic català i els 100 de la publicació de la *Gramàtica catalana*. Amb aquest objectiu, durant el 2018 s'han programat unes 700 activitats a tot Catalunya, entre les quals destaquen les 148 Conferències Fabra que s'han fet arreu del territori i l'exposició *Pompeu Fabra. Una llengua completa*, que ha rotat per més de 80 indrets d'una cinquantena de municipis.

3 EL 'PARNÀS' DE ROGER MAS, A LA SALA ADEM

A principis de març rebíem la visita del cantautor de Solsona Roger Mas, que va decidir presentar-nos el seu nou treball a Brussel·les. No li podem agrair mai prou: ser els primers a escoltar les cançons del seu *Parnàs* ens va commoure, però també ens va donar alè. El govern a l'exili hi vam assistir emocionats: la saviesa d'en Roger, la seva veritat, transita per la seva música. Aquesta vegada es fa seus versos de Joan Maragall, Miquel Martí i Pol, Eulàlia Anzu, Amadeu Vidal i Toni Gol. Només podem dir: "Gràcies, Roger, i... Foc a l'obaga!"

4 CATALANS I UNIVERSALS: LA GIRA INTERNACIONAL DEL QUARTET CASALS

Recordo la nit calorosa a la canònica de Santa Maria de Vilabertran, en l'edició del 25è aniversari de la Schubertiada -l'any 2017- i en ple 20è aniversari del conjunt. Els vaig poder conèixer i vaig poder gaudir en directe de l'excel·lència del seu art, que s'expressa vitalment, quan cal, i modera-

dament si la partitura ho requereix. Són, juntament amb artistes com Jordi Savall i Jaume Plensa, ambaixadors culturals de primer ordre que porten el seu talent i el seu mestratge arreu del món. La universalitat del seu art els fa immensos. Els vaig poder escoltar de nou en directe, ja a l'exili, a principis d'octubre: va ser al Concertgebouw de Bruges. Confesso que, per uns moments, em vaig sentir a prop de casa.

5 CATALUNYA, AL SMITHSONIAN FOLKLIFE FESTIVAL

Anys de treball intens i rigorós es van traduir en la programació d'aquest *Amazing Catalonia!* que es va mostrar l'estiu passat, imparable, a Washington DC. Ho va fer vencent les traves del 155 i les agressions verbals d'ambaixadors fidels al règim. Si-gui com sigui, Catalunya es va reivindicar deutora de la tradició, però també de la modernitat mediterrània, i va seduir els visitants del que es considera el festival més important del món dedicat al patrimoni cultural i immaterial. Un aparador immillorable per mostrar Catalunya no només des del vessant cultural, sinó també organitzatiu; un país modern, amb una economia basada en la creativitat i el coneixement. Bravo!

6 LES OFRENES D'ALBERT GONZALO, AL SANTA MONICA

L'Espai Balcó d'aquest equipament va obrir la temporada amb la mostra d'aquest artista excepcional (Tarragona, 1954 - Barcelona, 2014), considerat un autèntic referent gràcies a unes aportacions tan personals com fascinants conseqüència directa dels seus viatges a l'Àfrica, l'Orient Mitjà i l'Extrem Orient. Aquests viatges van ser una via per conèixer ja no només les seves riques i mil·lenàries pràctiques artístiques, sinó també una presa de contacte profunda i directa amb diferents tradicions espirituals com ara el cristianisme, l'islam, el budisme, el jainisme i l'hinduisme. *Ofrenes* mostra els seus quaderns pictòrics, quaderns de viatge, en els quals trobem les essències i els perfums d'allò que es va acabar materialitzant en formats majors, així com la relació d'aquesta obra artística amb les tradicions espirituals esmentades.

7 A CASSÀ ÉS TEMPS DE CÀNTUT

M'ho permetran els seus promotors, però el Càntut és un festival que estimo

Lluís Puig i Gordi

Director del programa per al desenvolupament de projectes culturals d'àmbit internacional del Departament de Cultura

Ras i curt XAVI OLTRA@oltrix

Honestament, crec que els catalans independentistes abusen o ens centrem massa en gestos, premis, màrtirs, autobombo i homenatges, i estem mancats d'una estratègia clara, directa i conjunta, d'acció eficaç, d'un pla, de decisió, d'aturades reals de país, de desobediència i d'insubmissió.

pràcticament com a propi. La seva tercera edició, celebrada a finals de novembre a Cassà de la Selva, va resultar esclatant malgrat la incomoditat de la pluja. Durant un cap de setmana, aquest municipi de la Selva es va convertir en l'epicentre de les cançons de tradició oral, amb una gran participació per part del públic, que va descobrir nous espais i moments per cantar. Una quinzena de propostes, la meitat ideades especialment per al Càntut i quatre de les quals presentades en primícia a les comarques gironines, ens recorden com la tradició es reinventa i connecta rabiosament amb el tarannà i les maneres de fer dels temps actuals. Llarga vida, amics, al Càntut (que, posats a dir, exporta la multipremiada producció Belda & Sanjosex a Hong Kong, el març de l'any vinent!).

8 MONTBLANC INAUGURA EL MUSEU DEL PESSEBRE

Que vivim moments excepcionals ho evidència el fet que la (molt) recent inauguració del Museu del Pessebre de Catalunya tingui lloc en plena vaga de fam de l'alcalde, Josep Andreu. Sigui com sigui, Montblanc llueix un nou equipament que vol ser referència i atractiu supralocal i que explica els orígens i l'actualitat d'una tradició que ens identifica com a poble. El museu consta de quatre plantes: a la planta baixa s'exposen pessebres de Montblanc i de la Federació Catalana de Pessebristes. La primera planta és la predilecta per als amants del calvari. La segona planta està dedicada monogràficament a les obres de Joan Mestres i Baixas, reconegut mestre pessebrista mort fa cinc anys. Finalment, a la planta superior es realitzaran tasques de restauració i recerca. Felicitats a tots els que ho heu fet possible.

9 REDESCOBRIM EL PRÍncep DELS POETES

Recordo el pianista Joan Díaz de la meua etapa com a director del MMVV, on va presentar el seu projecte "We Sing Bill Evans" en què ens descobria l'excepcional Sílvia Pérez Cruz. Anys després, va posar la seva

FLORENT

imaginació al servei de la nostra música tradicional, impulsant el New-Cat. Avui, aquesta formació que treballa per a projectes, presenta *Bestiari*, una proposta educativa que és un llibre disc, però també un web interactiu adreçat sobretot (però no només) als nens i nenes de primària. Díaz musica una selecció de 22 poemes del llibre homònim de Josep Carner escrit l'any 1964 a l'exili, a l'Avenue Bel-Air del municipi d'Ukkel. Rodejat d'un estol de músics espectacular, defensa un projecte ambiciós des del punt de vista artístic que desitjo de cor que sigui explicat com cal. Només així serem capaços de permetre que els versos del príncep dels poetes adquireixin una nova vida a les aules del segle XXI, de bracet d'un seguit de materials pedagògics que seduiran tant els alumnes com els mestres.

10 LA SINGULARITAT DEL PRIORAT ARRIBA A LA UNESCO

Prioritat és el nom de l'associació que treballa incansablement des de fa una dècada per impulsar la candidatura Priorat-Montsant-Siurana com a Patrimoni Mundial de la Unesco. En aquests moments, el dossier de la candidatura catalana ja ha estat elevat per part del Ministeri de Cultura espanyol a l'organisme internacional per a la seva avaluació. No serà fins a l'estiu vinent quan se sabrà, definitivament, si el projecte de desenvolupament sostenible basat en la singularitat paisatgística i natural d'aquest territori aconseguirà el reconeixement com a paisatge agrícola de muntanya mediterrània. Mentre arriba el veredict, i com a projecte de present i de futur, el territori ha impulsat aquest 2018 iniciatives molt rellevants en la línia de reconèixer aspectes del patrimoni immaterial, com són la celebració del 1r Congrés de la Jota a Falset. Tan catalana com la sardana o el porró, Catalunya és terra de jota (i de jotes) i per això durant tres dies es van reunir experts i aficionats a aquesta temàtica de tots els territoris de l'arc lingüístic català. Les comunicacions de caràcter acadèmicocientífic es van alternar amb activitats de caire

lúdic. Atents, doncs, i preparats per ballar!

11 ELS CANTAIRES PRESERVEN 'EL MESSIES' PARTICIPATIU

Després d'anys i panys aixoplugats per l'Obra Social La Caixa, els i les cantaires d'aquest nostre gran, immens país han defensat i fins i tot organitzat una nova edició d'aquesta festa de la participació nadalenca que és la cantada de l'oratori *El Messies* de G.F. Händel. L'any passat, ja amb l'existència de presos polítics i exiliats, la cantada va tenir tocs reivindicatius que no van acabar d'agradar els patrocinadors. Un any després, amb un escenari igualment cruent, una associació que neix de la societat civil, ha organitzat el concert d'aquest 27 de desembre a l'Auditori sota la direcció d'Edmon Colomer i una colla de solistes excel·lents acompanyats per l'Orquestra de Cambra de Granollers, la Coral Cantiga i participants individuals. Els vull traslladar igualment que, des de Brussel·les, ens hem proposat cantar al vostre costat també aquest 29 de desembre, a l'exterior de Lledoners, on més de 300 cantaires i una trentena de músics professionals interpretareu de nou aquest magnífic oratori: Al·leluia!

12 EXERCIR LA CULTURA, LA MAJOR DE LES VICTÒRIES

Permeteu-me que la darrera de les accions sigui de caràcter més genèric, però probablement també el nexa d'unió entre totes les anteriors. Tinc la certesa que qualsevol acció, acte, manifestació cultural és, per si mateixa, una victòria contra el 155 i allò que representa. La repressió menysprea la diversitat (també la cultural), la creativitat, els drets lingüístics, la llibertat d'expressió i de participació. Tanmateix, de manera contrària a l'objectiu inicial, l'aplicació del 155 va comportar un enfortiment del món cultural i associatiu que es concreta amb un grau de compromís majúscul per part de moltes i moltes persones anònimes. A totes elles, el meu agraïment sincer i infinit.

Ras i curt **BIEL FIGUERAS** @rincewindcat

Quan l'any acaba, és moment de mirar enrere i veure fins a quin punt hem evolucionat durant el seu transcurs. Els catalans ens podem sentir orgullosos d'aquest 2018? Estem segurs que ho hem donat tot i que hem pres les decisions correctes? Podem estar tranquils amb la nostra pròpia consciència?

A FONTS

Algú vol desfer l'empat?

Quin incentiu real té a hores d'ara el règim del 78 per asseure's a negociar amb l'independentisme una sortida al conflicte polític? Cap. La força de l'1-O –ara només retòrica– i del 27-O estan difuminades, no hi ha cap república materialitzada ni tampoc aquella unitat que va acompanyar els dos *momentums*. Els Mossos ja no “seran sempre nostres”, al Parlament no hi ha majoria independentista per les desavinences entre ERC i JuntsxCat sobre la preservació dels drets dels diputats empresonats i a l'exili i els càlculs electorals –purament autonomistes– i continua la repressió política i judicial. Tot plegat, paralitza en bona mesura qualsevol moviment que pugui espantar un règim que percep que l'independentisme no està en disposició de complir amb dos requisits necessaris per afrontar el xoc democràtic amb un Estat autoritari i repressiu, mani la dreta o la suposada esquerra. No hi ha ni unitat ni voluntat d'unilateralitat. El context d'incertesa dels propers mesos facilita, a banda i banda, un cert interès a mantenir les posicions de joc defensives: macrojudici contra l'independentisme, pressupostos aquí i allà, eleccions municipals, europees, i qui sap si espanyoles.

L'instint de supervivència és clau en aquest impàs. L'independentisme institucional hauria de preparar, amb el carrer, com va succeir l'1-O, una resposta contundent a les previsible sentències condemnatòries del Suprem, una reacció que, ara sí, obligués l'Estat a moure fitxa i a passar de les paraules buides de diàleg i Constitució a obrir la porta de la negociació. Qualsevol resposta tèbia només farà que l'espera del Tribunal Europeu de Drets Humans sigui tan insuportable que acabi destruint el moviment independentista, amb cicles electorals autonomistes i líders cremats pel camí, en què Espanya desgasti encara més el poc autogovern que conserva Catalunya amb més 155, més presos i exiliats. Tot ple-

El president del govern espanyol, Pedro Sánchez, i el president de la Generalitat, Quim Torra, se saluden abans de la reunió del 20 de desembre passat EFE

gat, mentre l'independentisme espera que el règim espanyol col·lapsi tot solet. Els presos polítics i els exiliats són conscients que la seva llibertat es farà esperar, passaran alguns anys fins que Europa obri les seves cel·les. Tanmateix, si hi ha moviments de xoc massius, sense violència però amb una contundència com l'1-O, el camí es pot escurçar. Ara bé, hi ha líders polítics i socials disposats a anar a aquest xoc i assumir riscos personals i polítics? I la societat, està disposada a assumir riscos col·lectius?

Els senyals que emeten l'independentisme institucional i el carrer no espanten Madrid. Els intents de Ciutadans, el PP i altres grupuscles ultres, amb el suport de la *Brunete mediàtica* espanyola, per presentar l'independentisme com un moviment violent i perillós van tornar a fracassar el 21-D. Protestes contundents però breus, algunes càrregues policials i poc més. I al Parlament i al govern, bondat.

El govern espanyol tampoc no té cap incentiu per fer un pas, per petit que sigui, en la resolució del conflicte polític. La supervivència del PSOE està estrictament lligada

El context facilita, a banda i banda, un cert interès a mantenir les posicions de joc defensives

a la supervivència del règim del 78, apuntalat per la dreta, l'Ibex 35, la monarquia i la justícia i la policia postfranquistes. Qualsevol aposta per la negociació democràtica amb Catalunya posa en escac aquest búnquer i, en el cas del PSOE, els costos electorals probablement serien molt elevats. Unes eleccions el 2019 o a principis del 2020 amb un govern en converses formals amb Catalunya precipitarien l'ascens de la dreta extrema i l'extrema dreta molt més que no pas un creixement del PSOE i Podem. Pedro Sánchez no oferirà res substancial als catalans per tot això, però sobretot, perquè creu que l'independentisme tindrà més por del fantasma de la dreta espanyola que de l'autoanomenada esquerra. Si els catalans fan bondat i aproven els pressupostos espanyols, no els caurà un altre 155 i tindran un aeroport Josep Tarradellas.

Algú vol desfer l'empat? El comunicat conjunt de la reunió entre Sánchez i Torra a Barcelona és deliberadament confús, tant, que sembla que els dos equips se'n van anar a casa satisfets amb l'empat.

Gemma Aguilera

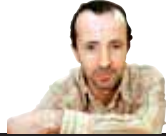
Periodista @Gemmaaguilera

Ras i curt ADA CASTELLS @AdaCastells

És urgent que algú qualificat pengi un cartell: "S'ofereix curs de política per a activistes." Si pot ser, que faci una selecció prèvia per filtrar populistes, oportunistes i falsos revolucionaris. Sospito que amb aquest servei docent, tot ens anirà més bé.

LA MONARQUIA

Lluís Simon Isimon @lrp.cat

Abascal, al fons, lidera la dreta més extrema i monàrquica a Espanya EFE

Vox, un altre guardià per a Felip VI

Tal com era d'esperar a Andalusia s'ha conformat el primer pacte entre l'extrema dreta espanyola de qui la té més llarga. Vox entra a les institucions de bracet de Ciutadans i el PP. Tot i que és un partit que va contra la Constitució espanyola i que reclama, entre altres qüestions, la derogació de l'estat de les autonomies, la deportació d'immigrants, un mur a Ceuta i Melilla, la derogació de la llei de violència de gènere i deixar fora els estrangers dels serveis sanitaris, no espereu que Felip VI aparegui, com el 3 d'octubre del 2017, a advertir els espanyols del monstre que han engendrat ells mateixos.

Per què? Senzill. Perquè Santiago Abascal i els seus titelles a Vox són més monàrquics que Jai-

Santiago Abascal va esdevenir un monàrquic convençut quan va escoltar el rei el 3 d'octubre i va veure que era dels seus

me Peñañiel i esdevenen un altre mur de contenció contra l'onada republicana de les universitats i sobretot contra Catalunya, el principal assot de Felip VI.

Abascal va esvair qualsevol dubte que pogués tenir sobre la institució monàrquica el 3 d'octubre del 2017. "És un dels nostres", devia pensar amb una lògica aclaparadora. "Soc i seré lleial al rei, sobretot per com es va comportar davant el cop separatista", va dir. Respecte a l'auge de l'independentisme, Vox i Felip VI van agafats de la mà. Abascal, fins i tot, ha anat més enllà i ha demanat que no se suprimeixi en cap cas la inviolabilitat de la figura del rei: "Se l'ha de protegir més perquè posar fi a la monarquia és posar fi a la unitat d'Espanya."

Tots volem la seva 'feina' i el seu salari

Felip VI va tornar a defensar en el seu discurs de Nadal, per variar, la seva Constitució, la que li va permetre pujar al tron en comptes que ho fes la seva germana gran. En aquest context, va tenir la barra de parlar de la igualtat entre homes i dones i va recordar que els joves necessiten una feina i un salari dignes. Com el seu, oi?

iADIÓS!

Prohibit investigar Joan Carles I per les comissions de Corinna

La fiscalia anticorrupció espanyola ha obert finalment una investigació per aclarir la destinació dels 80 milions d'euros que segons Corinna zu Sayn-Wittgenstein s'haurien repartit, entre d'altres, al rei Joan Carles I per l'adjudicació de l'AVE de la Meca (Aràbia Saudita) a empreses espanyoles el 2011. Quina és la gràcia de tot plegat? Que es poden investigar els contractes però no Joan Carles I, inviolable de dalt a baix i de dreta a esquerra.

Al menú de Nadal a La Zarzuela, convida la casa

Hi ha poques notícies sobre on gaudiran els reis espanyols i tota la seva família les vacances de Nadal, si és que per vacances no entenem, de fet, la seva vida diària. L'únic que està controlat, teòricament, és Urdangarin, tancat en un mòdul aïllat a la presó de Brieva, a Àvila. Coses, és clar, de no tenir la inviolabilitat de la seva dona, el seu sogre i el seu cunyat, amb qui no va poder discutir en l'àpat nadalenc sobre com les famílies es trenquen a Espanya per culpa de Casado, Rivera i companyia. Tots els grans menús i festes d'aquests dies a La Zarzuela són patrocinats, això segur, pels súbdits del regne, com en l'edat medieval.

DOSSIER

2019, UN ANY D'ALT RISC

El 2019 s'endevina un any d'alt voltatge que pot ser clau en el camí cap a la República. L'infame judici als líders independentistes i les eleccions municipals i europees, les grans cites

Les manifestacions per exigir la llibertat dels presos polítics s'han anat repetint i seran habituals en els propers mesos ➔ QUIM PUIG

La resposta del carrer

Les entitats sobiranistes, principalment l'ANC i Òmnium Cultural, preparen una campanya de denúncia del judici a l'independentisme que es traduirà amb molta acció al carrer. La mobilització s'allargarà mentre duri el judici, i mentrestant s'anirà perfilant també la resposta que part de la societat donarà un cop es conegui una sentència que no inclourà l'absolució dels processats. Des de molts sectors ja s'aposta per recuperar l'esperit del 3 d'octubre i repetir l'aturada de país. Si la idea prospera, caldrà definir-ne la durada.

membres de la mesa del Parlament: Lluís Corominas, Lluís Guinó, Anna Simó, Ramona Barrufet i Joan Josep Nuet. L'expresidenta del grup parlamentari de la CUP, Mireia Boya, també serà jutjada per aquest delictes. Aquesta mateixa setmana, però, el Suprem ha anunciat la decisió de remetre al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) la part que afecta els sis acusats de desobediència, estimant així els articles de previ pronunciament (equivalent a les qüestions prèvies) plantejats per aquests sis acusats. La resta de processats també van intentar que els seus casos es derivessin a la justícia catalana, però la sala ha desestimat la petició aferrant-se a la seva "competència per jutjar els delictes de rebel·lió i malversació".

La causa es va iniciar contra un total de 25 líders, però set d'ells són a l'exili, inclòs el president Puigdemont, i no se'ls reclama després que diferents tribunals europeus hagin descartat el delictes de rebel·lió. Tots els encausats són líders o exlíders polítics, a excepció del president d'Òmnium Cultural, Jordi Cuixart. Joan Josep Nuet és l'únic que s'ha declarat no independentista, i Jordi Sánchez és l'únic que l'1 d'octubre del 2018 era un líder social en tant que presi-

01 Judici a la democràcia

SARA MUÑOZ
smunoz@lrp.cat

Fins a dotze líders de l'independentisme se sotmetran aquest 2019 a les urpes del Tribunal Suprem. Es tracta de bona part del govern Puigdemont, de l'expresidenta del Parlament Carme Forcadell, de l'expresident de l'ANC i actual president del PDeCAT, Jordi Sánchez, i del president d'Òmnium Cultural, Jordi Cuixart. El judici al procés, que alguns

sectors de la societat civil ja qualifiquen de judici a la democràcia, arrencarà, previsiblement, aquest mes de gener. Sona la música del 21 o 22 de gener, tot i que no hi ha confirmació oficial. Al banc dels acusades s'asseuran les nou persones que ara estan en presó preventiva acusats de rebel·lió, i els exconsellers Meritxell Borràs, Carles Mundó i Santi Vila, acusats de desobediència i malversació de fons públics.

També estan en el punt de mira de la justícia, en aquest cas acusats de malversació de fons públics, els ex-

DIVISIÓ DE LA CAUSA

El Tribunal Suprem jutjarà els dotze acusats de rebel·lió i malversació, mentre que el TSJC farà el mateix amb els sis acusats de desobediència

DOSSIER

UN ANY D'ALT RISC

dent de l'ANC, tot i que en els mesos posteriors va fer el salt a la política.

Els advocats dels encausats no es cansen de denunciar que faran front a un judici sense garanties processals. Per començar, el tribunal estarà presidit pel jutge Manuel Marchena. Els presos van demanar la seva recusació després que es divulgessin uns missatges del portaveu del PP al Senat, Ignacio Cosidó, celebrant el control "des del darrere" de la sala que ha de jutjar l'1-O, un cop Marchena va ser l'elegit per presidir el Consell Ge-

JUDICI TELEVISAT

El judici oral al Tribunal Suprem es podrà seguir per televisió, en sessions de matí i tarda

neral del Poder Judicial. Els seus vincles amb el PP no han estat suficients perquè fos apartat del cas.

A més, tant l'instructor de la causa, el jutge Pablo Llarena, com el mateix Marchena han evidenciat en diverses ocasions la necessitat d'escarmentar els líders catalans. Alguns membres de l'alt tribunal que jutjaran els dotze acusats ja van observar el delictes de rebel·lió en el moment que van admetre les acusacions de la fiscalia, de l'advocat de l'Estat i de Vox. Tot plegat sense oblidar els informes policials tergiversats que han anat apareixent.

En els propers dies, el Tribunal Suprem anunciarà la data del judici, així com la llista interminable de testimonis admesos. S'espera que centenars de persones desfilin durant diverses setmanes per la sala de l'alt tribunal, on se celebrarà un judici oral, en sessions de matí i tarda de dilluns a dijous i que serà televisat. El canal 3/24 n'oferirà totes les sessions en directe. Els encausats i les seves defenses confien que la transmissió en directe ajudarà a destapar encara més les vergonyes d'un sistema judicial que ha creat un relat de ciència-ficció per demostrar que el procés està envoltat de violència.

Les mostres de suport ja s'han anat succeint d'ençà que va arrencar la repressió contra els líders independentistes. Les entitats de juristes Col·lectiu Praga i Drets han impulsat un manifest que exigeix la llibertat dels pre-

sos i que ja han signat més de 1.000 professionals del dret. Amnistia Internacional ha anunciat que seguirà de prop el judici per garantir que es compleixin les garanties d'un procés just (a l'octubre, aquesta ONG ja va demanar l'alliberament de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart). L'Organització Mundial contra la Tortura també va moure fitxa i va enviar una carta a Pedro Sánchez, a la fiscal general de l'Estat i al defensor del poble en què argumenta que els càrrecs de què s'acusa els Jordis (Sánchez i Cuixart) són infundats. L'ONG Front Line Defensers va emetre un comunicat centrat en el cas de Cuixart en què defensava que els càrrecs contra ell són totalment desproporcionats i que serà jutjat per reprimir la seva tasca de protecció de drets civils i polítics.

JUDICI ALS MOSSOS

El 2019 serà un any en què els processos judicials tindran un protagonisme tan esperat com indesitjat. L'Audiència Nacional té obert un front contra l'exresponsable dels Mossos d'Esquadra, Josep Lluís Traperó, i la resta de la cúpula de la policia catalana: la intendent Teresa Laplana i els excaps polítics de la policia autonòmica Pere Soler i Cèsar Puig. La causa té relació amb el paper que van tenir els Mossos tant el

CENTENARS DE TESTIMONIS

L'alt tribunal farà públic en els propers dies quins dels testimonis proposats accepta

20 de setembre, davant la Conselleria d'Economia, com l'1 d'octubre.

El procés també s'investiga des de diversos jutjats del país, tant pel que fa als preparatius del referèndum (amb més d'una quarantena d'investigats) com a les càrregues policials de l'1-O, en què hi ha més d'una vintena de policies nacionals esquitxats per la seva actuació aquell dia en diversos punts de votació. Algunes denúncies ja han estat arxivades perquè no s'han pogut identificar els agents. Al jutjat d'instrucció número 7 de Barcelona el judici va començar al novembre. El final de totes aquestes històries són, ara per ara, una gran incògnita.

POLÍTIQS I LÍDERS ENCAUSATS

Oriol Junqueras
Exvicepresident

FISCALIA

Rebel·lió amb malversació (promotor i/o cap principal)
25 anys de presó i inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Sedició i malversació
12 anys de presó i inhabilitació

Joaquim Forn
Exconseller d'Interior

FISCALIA

Rebel·lió amb malversació
16 anys de presó i inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Sedició i malversació
11 anys i 6 mesos de presó i inhabilitació

Raül Romeva
Exconseller d'Afers Exteriors

FISCALIA

Rebel·lió amb malversació
16 anys de presó i inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Sedició i malversació
11 anys i 6 mesos de presó i inhabilitació

Jordi Sánchez
Expresident de l'ANC

FISCALIA

Rebel·lió (promotor i/o cap principal)
17 anys de presó i inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT

Sedició
8 anys de presó i inhabilitació

Jordi Cuixart
President d'Òmnium Cultural

FISCALIA

Rebel·lió (promotor i/o cap principal)
17 anys de presó i inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Sedició
8 anys de presó i inhabilitació

Carles Mundó
Exconseller de Justícia

FISCALIA

Malversació i desobediència greu
7 anys de presó i 16 anys d'inhabilitació
Multa de 30.000 euros
ADVOCACIA DE L'ESTAT

Malversació i desobediència
7 anys de presó i 10 d'inhabilitació i multa

Dolors Bassa

Exconsellera de Treball, Benestar i Famílies

FISCALIA

Rebel·lió amb malversació

16 anys de presó i inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Sedició i malversació, 11 anys i 6 mesos de presó i inhabilitació

Jordi Turull

Exconseller de Presidència

FISCALIA

Rebel·lió amb malversació

16 anys de presó i inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Sedició i malversació, 11 anys i 6 mesos de presó i inhabilitació

Josep Rull

Exconseller de Territori i Sostenibilitat

FISCALIA

Rebel·lió amb malversació

16 anys de presó i inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Sedició i malversació, 11 anys i 6 mesos de presó i inhabilitació

Carme Forcadell

Expresidenta del Parlament de Catalunya

FISCALIA

Rebel·lió (promotor i/o cap principal)

17 anys de presó i inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Sedició, 10 anys de presó i inhabilitació

LA CÚPULA DELS MOSSOS

Josep Lluís Trapero

Exmajor dels Mossos

FISCALIA

Rebel·lió

11 anys de presó i inhabilitació

Pere Soler

Exdirector dels Mossos

FISCALIA

Rebel·lió

11 anys de presó i inhabilitació

Meritxell Borràs

Exconsellera de Governació

FISCALIA

Malversació i desobediència greu

7 anys de presó i 16 anys d'inhabilitació
Multa de 30.000 euros

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Malversació i desobediència
7 anys de presó i 10 d'inhabilitació i multa

Santi Vila

Exconseller d'Empresa i Coneixement

FISCALIA

Malversació i desobediència greu

7 anys de presó i 16 anys d'inhabilitació
Multa de 30.000 euros

ADVOCACIA DE L'ESTAT
Malversació i desobediència
7 anys de presó i 10 d'inhabilitació i multa

Joan Josep Nuet

Secretari tercer de la mesa del Parlament

Lluís Corominas

Exvicepresident primer del Parlament

Anna Simó

Exsecretària primera del Parlament

Lluís Guinó

Exvicepresident primer del Parlament

Ramona Barrufet

Exsecretària quarta de la mesa del Parlament

Mireia Boya

Exdiputada de la CUP

FISCALIA

Desobediència

Multa de 30.000 euros i 20 mesos d'inhabilitació

ADVOCACIA DE L'ESTAT

Desobediència

Rebaixa la multa de Boya i Nuet a 24.000 euros

César Puig

Ex-secretari General d'Interior

FISCALIA

Rebel·lió

11 anys de presó i inhabilitació

Teresa Laplana

Intendent dels Mossos

FISCALIA

Sedició

4 anys de presó i 5 d'inhabilitació especial per a l'exercici de mosso

DOSSIER UN ANY D'ALT RISC

02

Cita cabdal amb les urnes

Arrenca un any de sobredosi electoral en què serà impossible escapar del plebiscit entre independentisme i unionisme i entre monarquia i república. Al maig, municipals i europees,

El 2019 serà un any amb claríssim accent electoral. Sobre el calendari hi ha marcada la cita del diumenge 26 de maig, quan a casa nostra coincidiran les municipals i les europees, però sobre la marxa podrien irrompre altres comicis. Les del 26-M no seran unes eleccions municipals qualsevol. Per molt que les formacions que hi concorren posin part de l'èmfasi en el seu projecte local, a ningú se li escapa que serà impossible fugir del plebiscit entre independència i unionisme i entre monarquia i república.

Les forces sobiranistes saben que les municipals no són només la clau de la futura gestió de la ciutat, sinó que també són conscients que tenen entre mans el destí de l'administració més propera al ciutadà i, en conseqüència, un dels vehicles més eficaços per implantar un discurs polí-

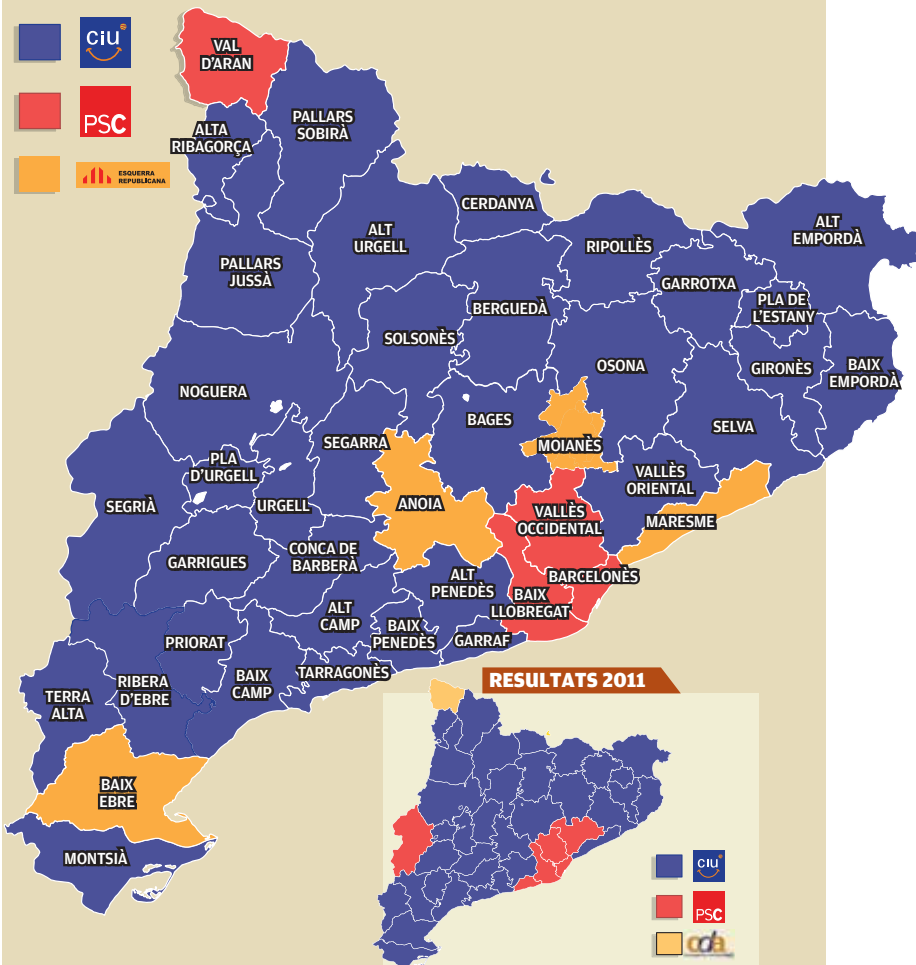
tic que vagi més enllà de la gestió del dia a dia. És des de la proximitat des d'on més i millor s'enforteix el projecte polític. La república, així doncs, també està en joc en aquestes eleccions municipals.

Sobre el futur mapa municipalista planen a hores d'ara molts interrogants. El 2015, el PDeCAT encara va mantenir l'hegemonia en bona part del territori, tot i que va perdre l'Ajuntament de Barcelona, peça clau en el tauler de joc, i va quedar afeblit en algunes ciutats de l'àrea metropolitana. Sembla que ara ERC cotitza a l'alça i li podria prendre espais, o almenys així ho comencen a assenyalar diverses enquestes. A les ciutats on el sobiranisme sumi es podran bastir projectes en clau de República Catalana, tot i que de ben segur que hi haurà municipis on es trencarà la dinàmica dels blocs i, de bracet del PSC, s'articularan eixos d'esquerra amb un discurs incliusiu ben travat i amb l'argument de crear un cordó sanitari que freni la dreta i, fins i tot,

PES DE LES MUNICIPALS

Des de la proximitat s'enforteix el projecte polític

ELECCIONS MUNICIPALS 2015

ALCALDIES ALS 948 MUNICIPIS

PDeCat	436 alcaldies	3.336 regidors
ERC	259 alcaldies	2.382 regidors
PSC	121 alcaldies	1.278 regidors
Comuns	23 alcaldies	358 regidors
CUP	19 alcaldies	361 regidors
PP	1 alcaldia	
Altres	89 alcaldies	

l'extrema dreta. A hores d'ara, els socialistes tenen set de les deu alcaldies dels municipis de més de 100.000 habitants. Només dues estan en mans de l'independentisme (Sabadell i Reus), mentre que els Comuns van conquerir Barcelona. Els Comuns, en les seves diverses fisonomies, poden ser clau en moltes ciutats on l'eix social prevalgui sobre el nacional.

EL FUTUR DE LA DRETA

Un altre interrogant referit al comportament electoral en aquests comicis serà si Ciutadans mantindrà el su-

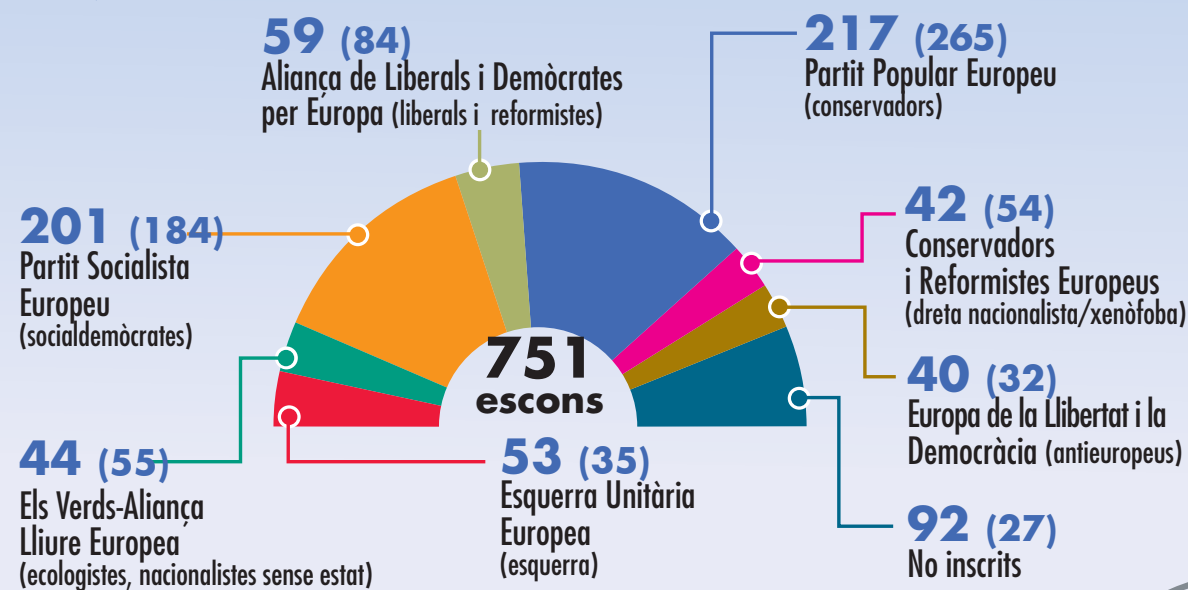
port aconseguit el 21-D, o si s'hi aproximarà, i fins a quin punt aquest augment convertirà el PP en un partit residual, a excepció de Badalona –on Xavier García Albiol parteix com a favorit– i algun altre racó del país. La possible irrupció de Vox també podria fer virar alguns ajuntaments cap a l'extrema dreta, una realitat que contribuiria a explicar el trencament de blocs i els pactes d'esquerra per tal de frenar el feixisme.

Durant els pròxims mesos també s'anirà definint el futur dels 712 alcaldes que afronten un procés judicial

Eleccions al Parlament Europeu

2014

(entre parèntesis, els resultats del 2009)

Participació 2014 2.531.515 47,6%

Total eurodiputats actuals **751**

Total eurodiputats amb la sortida del Regne Unit de la UE **705**

L'Estat espanyol passarà dels 54 actuals a 59

Eurodiputats catalans:

Josep-Maria Terricabras (ERC)
Jordi Solé (ERC)
Francesc Gambús (CiU)
Ramon Tremosa (CiU)
Javi López (PSC)
Santiago Fisas (PP)
Ernest Urtasun (ICV)
Teresa Giménez Barbat (ex-UPyD)

acusats d'haver facilitat la consulta de l'1 d'octubre. Alguns dels afectats tenen la intenció de repetir com a caps de llista, però a les files dels seus partits temen encara una possible inhabilitació. De moment, però, diversos jutjats han decidit arxivar els primers casos que han resolt, un fet que ara per ara es desconeix si crearà juris-

TRENCAMENT DE BLOCS

En molts municipis s'articularen pactes d'esquerra basats en l'eix social

prudència, amb la qual cosa la resta d'alcaldes, encara la majoria dels assenyalats per la fiscalia, abandonaran la condició d'investigats i deixaran de tenir un front obert amb la justícia.

Quan falten només cinc mesos per a la celebració dels comicis, encara hi ha formacions en la franja de l'esquerra que miren de tancar candidatures àmplies i moltes d'altres que no han nomenat els seus candidats. Els

interrogants planen sobre uns comicis que seran clau per definir futures estratègies de país.

ELECCIONS EUROPEES

Històricament, les eleccions per triar els representants de l'Estat espanyol a la Unió Europea han despertat força menys interès que la resta de convocatòries electorals. Aquest any, però, la cita té caràcter excepcional. Les forces independentistes tenen clar que les europees són un altaveu per llançar un missatge a Europa i al món. L'independentisme aspira a mostrar la seva musculatura. La darrera cita, el 2014, va significar un triomf d'ERC a Catalunya i les forces sobiranistes van concentrar el 59,6% dels vots. A l'Estat espanyol, la victòria va ser per al PP.

Les eleccions europees tenen una circumscripció única a l'Estat espanyol, la qual cosa implica que un veí de Huelva pot votar una candidatura amb segell català, i a la inversa. De fet, ERC hi concorrerà amb una llista única amb EH Bildu i el Bloc Nacionalista Gallec, amb Oriol Junqueras com a cap de llista. Després que els republicans descartessin la suma del sobiranisme català, JuntsxCat no ha revelat encara ni qui serà el seu candidat ni sota quin paraigua hi concorrerà (el 2014 CiU es va presentar amb la Co-

Tothom aspira a controlar Barcelona

Els ajuntaments del país són eines clau en el camí cap a la república, i aquest fet converteix Barcelona en el principal cavall de batalla de tots els partits, sigui quin sigui el seu segell polític. El partit d'Ada Colau aspira a mantenir l'alcaldia de Barcelona, però sap que una marea independentista se li tirarà a sobre. Això sí, l'atomització de l'oferta de partits sobiranistes pot restar presència d'aquestes forces a la sala de plens, atès que la llei d'Hondt, la que distribueix el repartiment de regidor en funció del suport rebut a les urnes, premia l'acumulació de vots en una única llista. Si l'independentisme no acaba consumant una majoria a la sala de plens, les negociacions podrien donar per escriure una enciclopèdia sencera. Es desconeix quina posició prendran tant els Comuns com el PSC, després que els primers expulsessin els socialistes del govern municipal de Barcelona arran del suport del PSOE a l'aplicació de l'article 155.

alició per Europa). La CUP ha decidit no presentar-se a aquestes eleccions, malgrat que el conflicte català també es dirimeix a Europa. La formació vol posar l'accent en el municipalisme.

Les eleccions europees, que com en els anys 1987 i 1999 tornen a coincidir amb unes municipals, seran un termòmetre de la situació catalana. Els ciutadans de la UE triaran 705 di-

MISSATGE A EUROPA

Les eleccions europees seran un altaveu per mostrar la força del sobiranisme

putats (actualment en són 751, però el Brexit n'hauria de fer reduir el nombre) i l'Estat espanyol n'elegirà un total de 59, cinc més que el 2014.

El 26 de maig també hi haurà eleccions a tretze comunitats autònomes: el País Valencià, les illes Balears, Astúries, Cantàbria, Navarra, Castella i Lleó, la Rioja, Madrid, Castella-la Manxa, Múrcia, les illes Canàries, Aragó i Extremadura.

DOSSIER UN ANY D'ALT RISC

03

Un món convuls

La incertesa sobre la marxa del Regne Unit, l'auge de l'extrema dreta, les migracions i els conflictes armats marcaran el 2019

Una concentració a favor de UE, a Londres EFE

Adela Genís
agenis@lrp.cat

Com marxarà el Regne Unit de la Unió Europea? Hi haurà acord? Continuarà l'auge de l'extrema dreta a Europa i arreu del món? Com actuarà el Brasil de Bolsonaro? Com avançarà la crisi política, social i econòmica a Veneçuela? I a Nicaragua? Com evolucionaran els conflictes armats? Què passarà al Iemen? I a Síria? Aquests són alguns dels interrogants que s'obren per a l'agenda internacional del 2019.

El Regne Unit ha de fer efectiva la seva marxa de la Unió Europea el 29 de març del 2019. Més de dos anys després que els britànics apostessin per la sortida de la UE, a través d'un referèndum, encara queden molts serrells per resoldre.

Amb una Theresa May totalment debilitada, l'acord entre Londres i Brussel·les encara s'ha de presentar al Parlament britànic. La primera ministra ha posposat la votació fins al gener per mirar de guanyar temps i algun aliat més, però la incertesa s'apodera dels darrers passos del Brexit, i és que un dels escenaris que no

Salvini tanca els ports italians

El ministre de l'Interior italià, Matteo Salvini, ha apostat per tancar els ports italians a l'arribada de migrants. L'últim episodi passava fa tot just uns dies, quan un dels vaixells de l'ONG catalana Proactiva Open Arms, recollia més de 300 persones a alta mar. Salvini va negar l'entrada a l'embarcació de l'organització, decisió que també va prendre Malta. L'arribada de

El ministre d'Interior italià, Matteo Salvini EFE

migrants és un dels reptes a què s'enfronta la Unió Europea, i Líbia s'ha convertit en la plataforma des de la qual surten els vaixells. Brussel·les és ara per ara incapaç d'adoptar una solució conjunta després que el sistema de repartiment per països fallés estrepitosament per l'incompliment de molts estats a l'hora d'acollir refugiats.

es pot descartar és que el Regne Unit acabi marxant sense un acord. Alguns analistes assenyalen que aquesta opció suposaria que s'haguessin d'establir nous controls migratoris i que el comerç entre les dues parts (el Regne Unit i la Unió Europea) s'hau-

BREXIT

La sortida del Regne Unit de la UE marcarà l'inici del 2019

ria de regir per les regles de l'Organització Mundial del Comerç (OMC), fet que suposaria noves barreres. Un dels punts més polèmics i delicats és la frontera entre Irlanda i Irlanda del Nord, que ha estat el gran obstacle per arribar a un acord. Instal·lar nous

El president dels Estats Units, Donald Trump; al costat, un nen de la caravana de migrants a Tijuana (Mèxic). A sota, una dona en una protesta a Managua (Nicaragua) EFE

controls a la frontera és vist com una amenaça a l'acord de pau de Divendres Sant, signat el 1998 a Belfast, que va posar fi a dècades de violència a la zona. La més conservadora del partit de May i el Partit Unionista Democràtic (partit protestant nord-irlandès i soci de May) no volen ni sentir a parlar d'un Brexit "suau". El que és

FRANÇA

Macron s'ha vist obligat a fer concessions als "armilles grogues"

evident és que el Brexit marcarà l'agenda política del 2019 tant si s'arriba a un acord com si finalment s'arriba a una situació de marxa fulminant.

La Unió Europea viurà marcada per aquest esdeveniment, tot i que el divorci afectarà de ple els britànics, una societat que s'ha mostrat molt polaritzada en aquesta qüestió, fins i tot amb diverses manifestacions (de clar signe a favor de quedar-se a Europa) per demanar la repetició del referèndum. Per la seva banda, a Fran-

ça, el president, Emmanuel Macron, ha hagut de maldar per capejar la crisi dels "armilles grogues". Durant gairebé dos mesos, els manifestants han posat contra les cordes el mandatari. Una protesta sense líders visibles i gestada a la França de províncies que ha aconseguit que el govern fes marxa enrere en la decisió d'augmentar l'impost dels carburants i millorar el salari mínim.

Mentrestant, a Europa (i al món) l'extrema dreta continua en auge. Representada per Matteo Salvini a Itàlia, Marine Le Pen a França i Viktor Orbán a Hongria també ha trobat un forat a l'Estat espanyol amb Vox. Les eleccions europees són el 2019 i s'haurà de veure quin paper juguen aquestes formacions amb un discurs clarament euroescèptic i en contra de Brussel·les. Molts d'aquests moviments ja han arribat a les institucions i han aplicat la recepta apresca: més mà dura contra la immigració o la promesa de la rebaixa d'impostos.

Un altre dels reptes a què s'ha d'enfrontar la Unió Europea és el terrorisme gihadista. Els atemptats en territori europeu continuen, i les forces de seguretat temen que la debilitat de l'organització Estat Islàmic a Síria –on gairebé ha perdut el territori que havia conquerit des del juny del 2014– pugui implicar el retorn d'a-

Estats Units

Milers de persones han abandonat els seus països d'origen (sobretot el Salvador i Hondures) en una caravana de persones que, a peu, volen aconseguir arribar als Estats Units. La majoria fugen de la violència i la pobresa que pateixen. El president nord-americà, Donald Trump, ja va avisar que no serien benvinguts. La majoria dels integrants són ara a Mèxic, on esperen una oportunitat per poder creuar la frontera.

quests combatents als seus països d'origen. França, Alemanya, Bèlgica i el Regne Unit són els estats que tenen més ciutadans lluitant a l'estranger.

Precisament, el fet que Estat Islàmic hagi estat pràcticament derrotat ha estat una de les raons principals perquè el president dels Estats Units, Donald Trump, hagi pres la determinació de retirar les tropes nord-americanes de Síria. Una decisió polèmica que ja ha suposat la dimissió del

SÍRIA

Trump retirarà les tropes perquè afirma que s'ha derrotat Estat Islàmic

Nicaragua

El país sud-americà va viure una revolució en contra del govern presidit per Daniel Ortega. El motiu: una reforma de les pensions que es va convertir en un clam. Vuit mesos després, la protesta ha estat gairebé silenciada i diversos informes acusen l'executiu i els grups paramilitars d'haver causat crims de lesa humanitat.

secretari de Defensa, Jim Mattis. La retirada de Washington de terreny siríà obre un nou escenari en un conflicte en què diverses potències tenen posats els seus interessos: Rússia és el principal aliat del règim de Baixar al-Assad i la seva incursió a la guerra ha estat clau perquè el mandatari s'hagi pogut mantenir en el poder. Moscou ha utilitzat la guerra de Síria per provar nou armament, per aconseguir grans beneficis econòmics i per posi-

DOSSIER UN ANY D'ALT RISC

El president rus, Vladimir Putin.
Al costat, una nena siriana refugiada al Líban EFE

cionar-se de nou com un actor important en l'escena internacional. Putin continua amb les seves ambicions expansionistes –l'annexió de Crimea n'és un exemple– i ha tornat a tensar els fràgils equilibris amb Ucraïna.

En canvi, Trump ha fet un gir de 180 graus a la política exterior dels Estats Units, i ha anunciat també que els 14.000 soldats que hi ha destacats a l'Afganistan, en lluita contra els talibans, també es replegaran i tornaran a casa. Fa pocs dies des de l'Iraq, en una visita sorpresa a les tropes, el mandatari assegurava: "Els Estats Units no poden ser la policia del món. Tenim presència en països dels quals la majoria de la gent no ha sentit a parlar mai. És ridícul."

MÉS ARMAMENT

I mentre els Estats Units aposten per una estratègia més conservadora i de replegament, Rússia exhibeix múscul. Putin presentava el míssil Avangard, un dels més potents de la història, al qual, segons revelen fonts del Kremlin, actualment no hi ha cap país del món que pugui fer front. Moscou es blindava d'aquesta manera en un moment en què les relacions amb Washington es troben en una de les etapes més tenses: la guerra de Síria i la ingerència de Rússia en les eleccions nord-americanes han suposat el distanciament entre els dos països.

L'Iran també ha jugat un paper cabdal per mantenir Al-Assad. Teheran és aliat del règim i ha subministrat armament a l'exèrcit sirí. De fet, els cossos d'elit de l'exèrcit iranià han participat activament en el conflicte i han liderat algunes de les batalles més importants de la guerra, que es va iniciar el 2011. El 2019 es commemorarà el 40è aniversari de la revolució islàmica, una efemèride que segurament s'utilitzarà des dels sectors més conservadors per refermar el règim. També serà un any complicat per al president del país, Hassan Rouhani, que s'enfrontarà a les sancions imposades per la comunitat internacional, unes sancions que castiguen les classes populars i treballadores, que veuen com van perdent poder adquisitiu.

La marxa dels Estats Units –que han participat activament amb les Forces Democràtiques de Síria en una coalició internacional per derrotar Estat Islàmic– pot perjudicar greument els kurds, que fins ara havien rebut certa protecció de les tropes nord-americanes i que asseguruen que un cop marxin els 2.000 soldats

Guerra al Iemen

Des del 2014, un dels països més pobres del món àrab viu immers en un conflicte armat que ha causat una greu crisi humanitària. El màxim apogeu del conflicte va arribar el 2015, quan l'Aràbia Saudita va entrar en escena per evitar la victòria dels rebels houthis. El conflicte del Iemen és un altre exemple de la lluita que mantenen Riad i Teheran. En aquests anys de guerra, el país ha quedat pràcticament destruït. L'Estat espanyol és un dels països que ven armes a l'Aràbia Saudita.

Membres de les milícies houthis a Sanà YAHYA ARHAB / EFE

que els Estats Units mantenia a la zona, els gihadistes podrien tornar a ressorgir. Els kurds sirians han estat clau en la lluita contra Estat Islàmic i ara reben la pressió de l'exèrcit turc. Recep Tayyip Erdogan acumula forces a la frontera, i la decisió de Trump li deixa les mans lliures per continuar ocupant zones kurdes.

Els altres actors, com l'Aràbia Saudita i Qatar, que en l'inici de la guerra s'havien posicionat a favor dels grups rebels –fins i tot finançant Estat Islàmic–, han anat abandonant l'interès en Síria. L'Aràbia Saudita lliura una batalla contra els rebels houthis del Iemen, un dels països més pobres del

RÚSSIA

Putin ha presentat l'Avangard, un míssil hipersònic

món i que pateix una greu crisi humanitària. En els darrers dies s'ha anunciat una treva que l'ONU supervisa a la ciutat portuària de Hodeida, una de les més castigades pel conflicte. Aquest fràgil acord, que ja ha estat violat diversos cops, es va aconseguir

in extremis per la pressió internacional davant d'un dels conflictes més sagnants que viu actualment el planeta. En aquest escenari de violència també hi ha un dels països que actualment rep més diners de la Unió Europea: Líbia. Immers en una guerra de guerrilles i sense un govern efectiu, el país àrab s'ha convertit en la plataforma des d'on surten la majoria d'embarcacions plenes de persones que volen arribar a Europa. Les migracions seran una de les qüestions que hauran d'abordar els països. Brussel·les utilitza a Líbia de tap per evitar l'arribada de més migrants mentre que als Estats Units cons-

trueixen murs.

Qui sembla que s'acosta als Estats Units de Trump és el nou president del Brasil, Jair Bolsonaro. El país va escollir en segona volta aquest *outsider* de la política, que va aconseguir imposar-se per més de 10 milions de vots. Homòfob, radical, exmilitar i amb un marcat estil *trumpista*, Bolsonaro va guanyar unes eleccions en

MYANMAR

El retorn dels rohingyes a les seves terres s'ha ajornat per al 2019

què l'electorat va escollir mà dura contra la violència i la corrupció.

El nou president prendrà possessió el dia 1 de gener i té garantits els suports dels principals poders econòmics del país, a més de les forces armades. D'altra banda, a Nicaragua fa vuit mesos que les protestes van començar. Les manifestacions han dei-

Un home davant d'un camp de refugiats a Bangladesh EFE

Rohingyes, esperant el retorn

L'ONU xifra en uns 723.000 els rohingyes que van fugir de la violència de Myanmar fa més d'un any. Ara es veuen abocats a un llarg exili a Bangladesh. Aquesta comunitat, perseguida per ser de religió musulmana en un país de majoria budista, va haver de fugir de les seves terres per la repressió de l'exèrcit de Myanmar. Fa unes setmanes, s'intentava una repatriació que ha resultat fallida. Tot i viure a Myanmar durant generacions, els

rohingya segueixen sent tractats com a immigrants il·legals. En la dècada del vuitanta, se'ls va retirar el dret a la ciutadania. A Myanmar estan sotmesos a múltiples limitacions, inclosa la restricció de moviments. A més, se'ls nega l'accés a la salut i a l'educació. Un grup de premis Nobel de la Pau han criticat durament la també guardonada i expresidenta, Aung San Suu Kyi, per la repressió que pateix aquesta minoria.

xat més de 300 morts i centenars de ferits i detinguts, i es van iniciar després que el govern aprovés una reforma de la llei de pensions enmig d'un gran descontentament de la societat nicaragüenca amb el govern de Daniel Ortega. Un informe recent revela que el govern d'Ortega hauria comès crims de lesa humanitat contra els manifestants. I a Veneçuela la crisi econòmica, social i política continua. Els últims moviments del president del país, Nicolás Maduro, amb el president turc, Recep Tayyip Erdogan, i amb Vladimir Putin, s'han interpretat com una de les úniques opcions que té el règim d'insuflar capital a una economia molt perjudicada, mentre que el nombre de veneçolans que abandonen el país desesperats per la falta d'aliments bàsics és incessant.

En definitiva, el 2019 estarà marcat per la marxa del Regne Unit de la Unió Europea i, segurament, per l'estancament d'alguns dels conflictes més deshumanitzadors (Síria, el Iemen i Ucraïna), a més de pels drames humanitaris al Mediterrani, protagonitzat pels refugiats que han hagut de marxar del seu país o pels que intenten arribar als Estats Units.

118944-1201465Q

Girona Excel·lent.
Segell de qualitat agroalimentària

Diputació de Girona

PRODUCTES DEL TERRITORI PER A UNES FESTES EXCEL·LENTS

www.gironaexcellent.cat

L'ENTREVISTA

Lluís Gendrau Director editorial d'«Enderrock»

“El rap és la Cançó del segle XXI”

Carles Ribera
cribera@lrp.cat

Aquest any que acabem ha estat el del 25è aniversari d'«Enderrock», la revista que ha creat el relat de la música en català de l'últim quart de segle. Lluís Gendrau, el seu director, ens rep a la seu de la publicació, una mena de redacció museu que conserva a les parets, en forma de pòsters, fotografies i altres *gadgets*, traces visuals de més de dues dècades de música d'aquest país.

Com s'ho fa per estar al cas de l'últim crit musical una persona que va començar amb vint-i-cinc anys menys a escriure sobre un fenomen tan generacional com és la música?

La nostra fórmula, que hauria de ser compartida per tots els mitjans de comunicació, és que a la nostra redacció hi ha d'haver els senyors, que tenen la perspectiva, i al mateix temps incorporar gent molt jove que ens ensenya a regenerar-nos.

La seva generació, en la qual m'incloc, ha viscut com a públic des de la Nova Cançó, encara que de petits, fins als ritmes i sonoritats d'avui. Som uns privilegiats?

Efectivament, però mira una cosa. Aquest any fa cinquanta anys que es va crear La Trinca. Estem preparant un projecte i fa uns dies en una escola

L'ànima d'«Enderrock» repassa l'evolució musical del país, 25 anys després de la fundació de la revista

vam preguntar a uns estudiants de música si sabien qui eren La Trinca. No hi havia ningú que ho sabés. Tenim un problema en aquest país amb la transmissió del patrimoni musical. De la mateixa manera que a les escoles i als instituts s'ensenya la tradició literària del país, caldria també ensenyar la musical. La música és la millor manera d'explicar qui som, d'on venim i cap a on anem. I si vols ensenyar literatura, cal saber que la música és la millor transmissora de la poesia catalana!

Mirant els índex de vendes, la poesia catalana deu tenir més públic per mitjà de la música que per si mateixa.

Segur. La música catalana té una curiositat que no crec que compartim amb cap altra cultura al món, i és que cada any es publiquen 400 poemes musicats. Això no passa enlloc més. Convertim poesia en metal, en rap, en hip-hop... Els professors de literatura ho haurien de tenir en compte a l'hora d'ensenyar poesia. Aquesta setmana hem rebut un disc d'un grup que es diu Vidres a la Sang. Fan death metal i estan considerats entre els millors del sud d'Europa en aquest gènere. Doncs en aquest últim disc hi ha dues o tres adaptacions de poemes de Martí i Pol. Martí Pol en estil death metal!

Quan va sortir Enderrock el 93 ja es deia que el rock català anava de baixa. Hi havia un cert interès de certs mit-

Lluís Gendrau, amb la coberta d'«Enderrock» dels 25 anys ORIOL DURAN

Des del principi

Lluís Gendrau i Julià (Malgrat de Mar, 1966), ha fet tota la seva carrera a «Enderrock», revista de la qual actualment és el director editorial. L'aventura va començar l'any 1993, quan un grup d'estudiants de periodisme, entre els quals hi havia el mateix Gendrau, i el col·lectiu El Galliner van unir dos projectes que perseguïen posar fi a l'anomalia que no hi hagués cap revista centrada en la música en català. Un quart de segle després, aquesta capçalera ha escrit i continua escrivint el relat de l'evolució musical del país com a publicació de referència i d'obligada consulta per entendre què som els catalans musicalment parlant.

jans i certs àmbits polítics que això del rock català era inventat, una cosa subvencionada. Justament nosaltres vam sortir per dir que no, que tot al contrari. Aquell *boom* havia provocat que hi hagués discogràfiques, que hi hagués públic, que hi hagués un circuit i el que feia falta, justament, eren mitjans de comunicació que canalitzessin aquella realitat.

Sí que durant la segona part dels noranta la cosa va afluir una mica.

Parlem de rock català fins que s'acaba la dècada, allà Sopa plega, Sangtraït

també plega, mor Marc Grau, el gran productor del moviment, mor en Carles Sabaté de Sau i es produeixen tot un seguit d'esdeveniments que ens fan publicar un editorial titulat *El rock català ha mort*, no recordo si el 2000 o el 2001. Va provocar una polèmica important. "Com pot ser que la Bíblia del rock català digui això?" Vam tenir clar que havíem de matar aquella escena, perquè n'havia crescut una altra, aquesta que barrejava el pop i el folk, on hi havia des d'Antònia Font fins a Mishima, una escena molt més urbana, on els grups ja no venien de fora

DEL ROCK AL RAP

"El principal circuit de consolidació de la música en català han estat les festes majors i les ràdios municipals. Avui són Youtube i Instagram"

de Barcelona i hi havia un canvi generacional. I eren grups que mataven els pares i s'aliaven amb els avis, això sempre passa en el món musical, i reivindicaven Raimon, fins i tot Sisa o Pau Riba. Quan sorgeix el mestissatge a finals de la primera dècada d'aquest segle, maten els anteriors i es tornen a aliar amb l'època del rock català, i quan neix Txarango i La Pegatina, i Gertrudis, et diuen: "Jo escoltava aquells grups del rock català."

El rock català també havia tingut arrels, en el rock laietà, no naixia del no-res.

Aquesta primera onada no identificava necessàriament llengua i rock. Identificava el territori, però eren instrumentals o també cantaven en anglès o en castellà. En els anys noranta, quan van triomfar Sopa, Sangtraït i Umpah-pah, l'etiqueta no la van posar els grups ni la mateixa premsa, sinó que la va acabar posant el sector de la indústria musical. Els promotors, quan muntaven concerts, deien que eren concerts de rock català. Segurament molts grups rebutjaven l'etiqueta, això sempre genera debat entre els que no es volen deixar encasellar, però

L'ENTREVISTA

va ser la mateixa indústria la que va crear aquest circuit.

Va ser en aquest moment que es va consolidar l'espai musical en català?

Perquè hi hagi una escena s'han de complir un seguit de condicions. La primera és que hi hagi grups, i hi havia molts grups que sorgien veient que aquestes bandes líders que cantaven en català funcionaven. Hi ha d'haver una certa indústria musical amb capacitat de fer coses, i es van començar a crear festivals, l'Acampada Jove, el Senglar Rock, etcètera. I van néixer un seguit de segells nous que van apostar per la música en català. I hi va haver polítiques favorables. I la quarta pota van ser els mitjans de comunicació. I quan es van començar a crear programes de ràdio i revistes com *Enderrock*, vam acabar de dibuixar aquesta escena. I això no és un invent nostre. David Byrne dels Talking Heads té un llibre, *How music works*, en què cita justament aquests elements per explicar com funciona una escena musical.

Aquest cosmos musical català no s'entendria sense els ajuntaments i, concretament, sense les festes majors.

El principal circuit de consolidació de la música en català han estat les festes majors i les ràdios municipals. Han estat el caldo de cultiu més potent. Ja t'ho Diré, quan va arribar de les Illes amb la seva maqueta, es va dedicar a fer la ruta de les ràdios locals per promocionar-se. Ara aquest sistema de les ràdios ha entrat en crisi, però durant molts anys va ser un sistema de propagació brutal. I pel que fa a les festes majors, amb la democràcia, el sistema de comissions de festes als pobles va fer que a l'hora de programar es programés més música del país. Això va garantir l'explosió i la propagació del rock català. En un país sense estat, és la pròpia gent la que crea els circuits culturals.

En el segle XXI, la xarxa de propagació s'ha ampliat amb un circuit de sales més potent.

Les sales són fonamentals per entendre la situació. Encara hi ha un dèficit de musculatura empresarial. També hem normalitzat els festivals, que s'identifiquen amb un gènere concret i cada cop es va dibuixant millor l'escena, tot i que això va canviant cada set o deu anys.

Estem en un moment de canvi?

Claríssimament. La gent adolescent el que fa és consumir hip-hop, rap, trap,

Els cinc millors discos catalans

Durant l'entrevista, Gendrau cita *Dioptria*, de Pau Riba, com el millor disc en català de tots els temps.

Quins són els cinc millors discos en català de la història?

A part de *Dioptria*, de Pau Riba, n'hauríem de posar un de Sopa de Cabra, el *Ben endins*, que és el primer doble en directe de la història del rock català; hi posaria el que hem triat com a millor disc del 2018, *Estómac*, de Clara Peya, que demostra la potència de les dones en la música catalana. T'hauria de citar *Raons de pes*, d'Umpah-pah, un dels discos que més vaig escoltar, i també hauria de dir Lluís Llach, que és qui em va començar a obrir les orelles cap a la música del país, el *Verges 50*, per exemple. I en el cas de Llach, no només com a músic, sinó com a referent que acaba sent un ambaiador de Catalunya al món.

MÚSICA A L'ESCOLA

"A les escoles s'ensenyava història de la literatura catalana, però no de la música catalana, que és la que millor ens explica"

dancehall, totes aquestes músiques urbanes. El principal canal de propagació ja no és ni la ràdio, ni les revistes ni la televisió, sinó Youtube i Instagram, sobretot Instagram. Un dels últims exemples és un grup que es diu Tixin' Pixin'.

Com diu?

Tixin' Pixin'. Com pot ser que un grup que dius "no sé qui són, no els he escoltat mai", tinguin 200.000 visites del seu últim clip? O la Bad Gyal, que va aconseguir amb un clip de trap en català tenir més de 2 milions de visites. Aquest últim any s'han publicat cinquanta discos de cantants i grups d'aquests estils en català.

Venen discos?

La veritat és que tot aquest món funciona bàsicament per internet i també amb un circuit potent de directes, als quals va gent molt jove. Un dels exemples és Senyor Oca, que va guanyar el

concurs Sona9 que coorganitzem des d'*Enderrock*. Ell defineix el seu estil com a rap de la terra. Paral·lelament, hi ha un circuit de trap, el representant més visible del qual és Lildami, un enginyer de Sabadell de vint-i-pocs anys que ha deixat la feina a la SEAT per dedicar-se a fer cançons.

Es pot dir que la música en català continua en sintonia amb l'escena internacional?

Sí, però no copien exactament l'estètica, ni l'estil, ni la fórmula americana, sinó que s'adapten al mercat català.

De fet, aquests gèneres no estan tan lluny dels garrotins, les glosses o de tota la tradició de cant improvisat.

Hi ha hagut grups que ho han volgut posar en contacte, però en general els nous moviments no estan gaire en relació amb la música d'arrel. Tesa, una cantant del País Valencià, per exemple, s'identifica amb Maria del Mar

Gendrau, davant d'un pòster amb Portet, Gavaldà i Puntí ORIOLO DURAN

Bonet, per l'apoderament de la dona, per la cançó tradicional i perquè creu que a partir del rap pot transmetre el mateix missatge que transmetia fa cinquanta anys Maria del Mar Bonet amb el llenguatge actual. No té relació amb l'estil. Tot i que estilísticament podríem dir que el rap o el trap estan connectats amb la música d'arrel, l'autèntic fil conductor és la Nova Cançó. La Nova Cançó del segle XXI és el rap. És la manera de dir coses. Necessito dir coses de la mateixa manera que ho feia la cançó protesta, a favor del feminisme, a favor de la lluita de país, a favor de les reivindicacions que siguin. Abans ho feien amb una guitarra i ara ho fan amb unes bases electròniques.

Aquests nous moviments connecten amb un auditori molt més jove que, per exemple, el públic que van generar Els Amics de les Arts i Manel, bona part del qual ja procedia del rock català.

Cada generació de músics el que fa és

connectar amb un públic molt jove. El rock català va tenir un públic molt jove que es va anar fent gran. A partir del 2000, aquesta generació adulta continua amb els nous grups, amb Manel, Mishima, Antònia Font, i després es torna a tallar amb el mestissatge. La Pegatina, Txarango, Els Catarres, són grups que van tornar a connectar amb un públic molt jove, que va tornar a créixer, i quan aquest públic ja s'ha fet gran anem al rap, a buscar nanos que tenen 14 o 16 anys. És la història de la música aquí i arreu del món. La música és generacional. Cada generació té un sistema diferent de connectar. Amb la Nova Cançó eren els recitals a la parròquia, als centres culturals; amb el rock català, les festes majors; amb el pop folk intervenen les sales de concert; el mestissatge també té un circuit propi, i el hip-hop i el rap ja no és res de tot això, sinó els nous formats.

Vostè va a concerts de trap?

POESIA

“La millor eina de difusió de la poesia catalana ha estat i encara és la música”

EVOLUCIÓ

“El rap és la Nova Cançó del segle XXI”

EVOLUCIÓ

“Estem vivint una transformació periodística cap a un format transmediàtic”

Hi he anat, sí. No em posaré a primera fila, com feia en un concert de Sopa de Cabra, però em sembla genial anar-hi i veure la connexió que tenen amb la gent jove. En definitiva, amb aquesta combinació podem editar un número dedicat al trap i regalar amb aquest mateix número el *Dioptria* de Pau Ri-

ba, que fa 50 anys que es va publicar i que és el millor disc en català de la història. I el jove que compri la revista perquè li parlen de la seva música podrà escoltar un disc que va fer un jove hippy a Formentera que tenia 18 anys com té ara la seva generació. Això enriqueix i reforça l'orgull de la música del país.

La internacionalització de la música catalana que hi va haver amb Llach o Serrat no ha tingut continuïtat.

Hi ha molts grups que toquen arreu del món, però en Llach i en Serrat van ser grans veus que explicaven al món què era Catalunya. És que la Nova Cançó va ser un fenomen únic per explicar Catalunya al món, que, a més, es va exportar, al País Basc, a Cuba... Va ser la gent qui es va organitzar per crear un moviment musical. Ara són grups que exporten només la música.

Dirigeix una revista en paper, però també ha estat al capdavant de l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català. Com veu el futur del paper?

Estem vivint una transformació cap a un format transmediàtic. *Enderrok* ja fa molts anys que va deixar de ser una revista en paper. Continuem publicant una revista en paper, i és el nostre emblema, però som moltes coses més. Tenim edició digital, fem programes de televisió, fem documentals, cada número va acompanyat d'un disc. La revista sempre s'acompanya de material audiovisual, i sempre la presentem amb un acte musical en directe. El que hem aconseguit crear al voltant de la revista és comunitat i marca. Al voltant de

la marca *Enderrok* hi ha una revista, però podem fer una exposició sobre Lluís Llach, o sobre el Grup de Folk. Fem un circuit de concerts en llibreries, fem els Premis Enderrok, hem fet la primera edició dels Premis Enderrok de les illes Balears, el concurs de maquetes Sona9 i moltes altres coses. El que importa són els continguts, els formats es poden combinar.

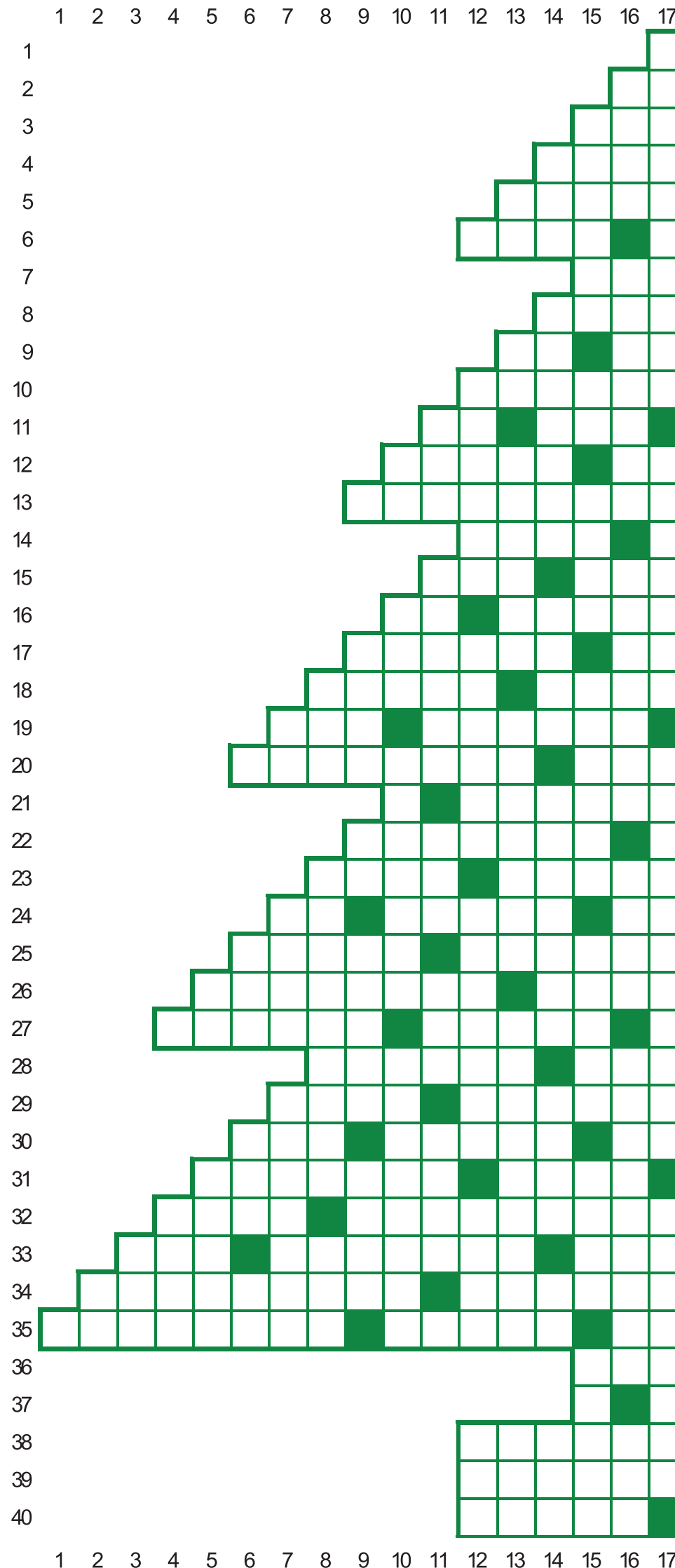
MEGAENCREUATS DE NADAL

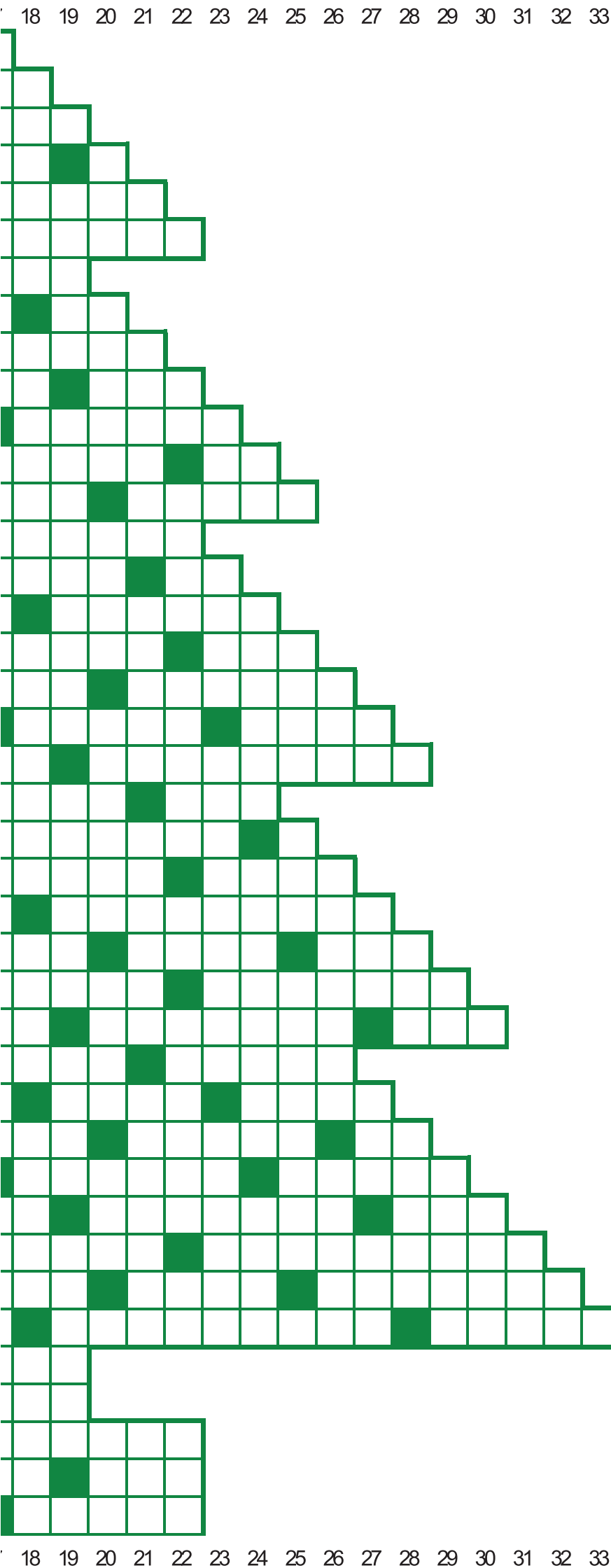
JEP FERRET

HORIZONTALS

1. La primera campanada de Cap d'Any.
2. Posada en escena per riure.
3. Venerat per si de cas.
4. La mar salada, quin llac més gran! La Prudència no la té.
5. Totalment al marge de la pell i la samarra.
6. Gabriola que es fa per sobre del matrimoni. Banda sonora de la fira de Santa Llúcia.
7. L'escolanet, que bufó, imitant l'Abat Oliba.
8. Indiferent a les carícies de l'estufa. Julivert meu com t'has quedat!
9. L'espeleòleg i el novel·lista les tenen al mateix lloc. El cranc de les pinces d'or, si més no a Muixia.
10. Vibrador ideal per a les noies que practiquen saxo. N'ha fet 90 i està pelat, però encara juga al quinto.
11. L'epíleg, tan delicat, d'un epitafi. El lamentable mur de les lamentacions. Criatura amb el nas ple de coses.
12. Aprofundit en agricultura. Assenyalar els lladres de cavalls amb el dit. Tanquen la bragueta.
13. Ho té claríssim, els carrers seran sempre d'ell. I per postres ens trenca una dent.
14. Muntanyes de pessebre. Religiosament solidari amb uns etiops revolucionaris.
15. Portes a cap a Burkina Faso. Els sants innocents. Ració de rosbif.
16. El bou que ja només podem trobar a la Cerdanya. Aires de mimosa florida. Uniforme de pagesot.
17. La demanem amb l'esperança que no sigui un gat. Fa mala carona i el capità la tira per la borda. L'autoritat diacrítica de la catalana terra.
18. Vegetació als peus d'una muntanya de suro. Lligats de cabells típics del barri Xino i la Rambla. Boix envoltat de fum fum fum.
19. Dutxa d'aigua freda en benefici d'uns bons melons. Els seus mats poden arribar a ser molt brillants. Al contrari que Guimerà, treu més profit de la Terra Alta que no pas de Terra Baixa. Aquells que s'amaguen al fons dels vaixells.
20. Una bona raó per no anar a sucra els peus al riu. Entrenador que va fer fortuna a Basilea. El sentit figurat els deixa les mans tacades de sang.

21. Camp base de les Agudes. Anar arribant el temps de les calces curtes. Entre necròfags es fan costat.
22. En honor als deshonors. Rodolis de qualsevol manera per culpa d'un mal d'esquena. Els patges fugen dels peatges.
23. Treball de fi de carrera. Autosuficients a l'hora de les magarrufes. Nom en clau de l'aspirant a mestre en gai saber.
24. A la tercera va la tercera. Ni tu, ni jo, ni la professora de català. El final felix d'un tall de xoriço. Cop guanyador al club de tennis Planoles.
25. Acolridor durant el desembre congelat. Tan propis de juliol i agost que ens han fulminat els estalvis. A punt a punt de pondre. Senyor de cara a la paret.
26. Com una gran llanterna assenyalar el camí. Arrenglerats en posició de combat. Calefactors del segle passat.
27. Per molt ben plantat que sigui les seves arrels sempre són en sentit figurat. Mossèn extasiat sota el pi de les tres branques. Dos fotogrames seguits de la Shirley Temple. Escridassats sense paraules. La segona part d'un tic.
28. En condicions d'actuar com una autèntica gata maula. Babau de tan oca com és. Xuclador de cava nadalenc.
29. Col·loqui un tros de supositori al seu lloc. Faig la viu-viu a la cara nord de l'Eiger. Còmput que sempre s'acaba de la pitjor manera possible. A la nostra esquena.
30. Hi passa molta merda, però no ho veu. Navegar entre corsaris. Bisbe que no sol entrar a l'església. Com un rei de la selva destronat a fuetades. Centre de natura.
31. El millor lloc per anar a guardar fusta al moll. Súbdit de Trípoli lleugerament libidinós. Terriblement odiosa per culpa d'un excés de iode. Sortint a primera hora del matí.
32. Grec de cara a la paret. Pam-pam al cullet. Ni pura ni casta, està escrit, d'allò més inestable. Protector d'alta muntanya.
33. Els antípodes de la boca. Treballat de cara a la pasta. Pobre Iniesta, s'ha quedat de pedra. Digerir els vells conceptes de la cuina tradicional.
34. Aquesta us la dono mastegada, un alvocat. Escombrar els carrers d'abans. La banda sonora de l'Ovidi. Porta la veu cantant.
35. Abans de les dotze campanades ja

n'haurà caigut més d'un. La part més productiva del dinar de Nadal. Primer de medicina. Que els seus consells siguin bons o dolents determinarà de quina manera cobren. Rosegat a les clavegueres.

36. Secreció expel·lida amb satisfacció.

37. Un zero a l'esquerra. Boletaires noctàmbuls d'Igualada.

38. Abandonar el regne dels angelets.

39. Flux de ventre al voltant de Betlem. Les cordes vocals d'en Patufet.

40. Mitja dotzena d'ous. Fugida a través del desert.

VERTICALS

1. Punt calent de mal localitzar.

2. Curset de geologia camí del Dhaulagiri.

3. L'abecé de la cunicultura.

4. De veritat i de mentida. Ben equipat per espantar mosques.

5. Baix en nicotina. Devorador de 6 en 1 fora de circulació.

6. Obre la cartera. S'ajunten per fer sacrificis. Puix que val molta virolla. Tros de plàtan que sobresurt del plat.

7. Ingredient que s'utilitza dues vegades per fer profiteroles. Acaba l'any provocant més d'una ennuogada. Pàgina solta de la història d'Egipte.

8. Com el culet d'un barbamec. Clenxes al mig del bosc. Bellugo les flegmes amb el nas.

9. La malícia no és cosa de l'Àlícia. Disseny de marca. Abracen l'Isidre al mig de les vies. Sa i estalvi, però sense cotxe. Els hortets del general.

10. Per si no en volies, dues tassetes de caldo. Compte, mestre Fabra! Ballada fora de la discoteca. Francesetes farcides de nata.

11. Un fanàtic de les abreviatures. Baixa directament de Coma de Vaca. Llarg i prim, parent del tèxtil. Acaben fent silenci. Amb la cara que fan no és gens estrany que en preferim la cua. Ressona pel Penedès.

12. Urani fora d'ús. Canvi de pesseta. De primera necessitat en contra de l'acidesa. Pits artificials d'allò més apetitosos. Tan freqüents com la pluja al desert. Dentistes cariats d'Ogassa.

13. L'última de la fornada. Ep, el rei ha estat decapitat! Deixar prim com un fus. En general no són res més que crits. Una qüestió de nassos. L'aigua que regalima pels carrers de Montmartre.

14. Si pel novembre trona, la collita serà bona. Només treballa bé si sona la flauta. Maleeix la navegació a cada palada. Benevolència a cal jutge. Els seus autors sempre voldrien que fos perfecte. Quan es desplega sol arribar a mesurar un pam. El cor dels transgènics.

15. Fer la prova de la cullereta. Indicis d'una preciosa primavera. Recordo el soroll dels constipats. Quasi rocosa, bastant terrosa. Home de fer feines espartanes. Demuestra l'afecte pel morro. El darrer àpat de l'any 2018.

16. Moviment a favor de la llibertat

d'expressió. Benvolgut Ramon Llull, jo també t'estimo. Tocar la flauta al parc de les feres. Blanc i radiant a la pista llarga. La condemna d'en Floquet de Neu. Lletra escrita durant un homenatge.

17. Toc d'alerta per anunciar el nou any. Canvi de mes amb efectes secundaris (3 p.). 365 dies de bons desitjos (3 p.). Està a punt de retirar-se, i està una mica confús.

18. Observat d'amagatotis. Preneu i mengeu-ne tots, que és l'hòstia. No en té mai prou, acaba primer el pa que la gana. Via de comunicació típica de Riga. Heura pengim-penjam. Pel mig de la ventresca.

19. El cul d'en Jaumet. En dues paraules, abundantment i inesgotablement. Exhibicionista més fàcil de detectar vestida que no pas despullada. Menestral d'Artesa de Segre. Amago a la Barceloneta. Mascle d'Homo sapiens establert a l'antiga Pèrsia. La incògnita que acaba amb els matemàtics.

20. Vers escrit a una geoda. Un munt de petards en fila índia. Cèsar destronat durant els idus de febrer. Sempre arriben havent dinat. El país de les esprimatxades. Per als estudiants tenen tot un altre sentit. Trajectòria etílica. Una bona causa al seminari de matemàtiques.

21. Premissa alimentària. Interrompo el miracle de la creació. Alguna cosa més que Avinyó, Balsareny i Cardona. Transferència de líquid. Estimats de genollons. A l'esquena de l'Estrella Polar.

22. Cueta pelada de gamba. Secció lingüística. Té més pèls que en Guifré, no és humana. Plans al voltant de Berga. Or que marxa volant. Com una bassa d'oli. Principi i final d'octubre. Les tres forquilles d'un entremès.

23. Art abstracte. L'iber, ebri, té un gust de formatge. En condicions d'entrar al partit. Feixos de cebes en abundància.

24. Abeurador buit. Els plàtans de Girona, i no pas de les Canàries. Arrencarà peces d'ivori. Deessa que porta banyes.

25. Rodanxa de taronja. Fan molt bona parella amb els naps. Tram del cremallera. Musculats darrere d'un dorsal. Ni l'alcaldesa, ni la secretària, ni la interventora, la vocal de Bor.

26. Nexa d'unió entre Llúvia i Castellfollit. Construir casetes siameses. Fer el borrego.

27. Fronteres del Sudan. Totalment distret, no siguis badoc. Partícules de meteorit. A males no es toquen.

28. Es posa davant de l'avi per fer el saberut. Si és dramàtic segur que tindrà espectadors. Consagrat a l'oli.

29. Lliure de qualsevol mal. Entapissar a tot drap.

30. Calçar-se sense alçar-se. El més brut de les festes de Nadal.

31. Pujada significativa del Ter.

32. Les tinc a la punta de la llengua.

33. Surt a tort i a dret.

SALUT

Miracles, a Lourdes

LLUÍS MARTÍNEZ

Som en un moment d'excessos gastronòmics i, quan passin les festes, hi haurà qui s'enfilà a la bàscula i en baixarà horroritzat. Quin estrany efecte tenen els àpats festius en el volum corporal? Com és possible que haguem augmentat dos quilos en poc més d'una setmana?

El pitjor que podem fer és mirar de perdre aquest suposat excés de pes amb alguna de les anomenades dietes miracle, que són les mateixes que es posen en circulació poc abans de l'estiu. Algunes tenen noms molt coneguts i fan furor. Totes tenen un factor en comú: perjudiquen la salut, malgrat que els seus promotors, com és obvi, ho neguin.

En qüestions de pes no hi ha miracles que valguin. És clar que un pot decidir perdre quilos

Des que la moda va començar a dictar que per anar pel món s'ha de tenir un pes determinat, hi ha qui el vol assolir amb receptes que prometen el miracle en només quinze dies

La recepta que funciona

La recepta que sí que funciona per perdre pes és tenir una alimentació equilibrada –la mediterrània és la més aconsellable– i fer exercici regular i constant. Com que cada vegada fem una vida més sedentària, la piràmide alimentària està canviant. A la base hi ha els aliments que hem de prendre més sovint. Abans hi havia els hidrats de carboni, i ara estan entrant amb força les verdures. També contribueix, i molt, a reduir el pes l'exercici físic. L'esport practicat amb moderació ajuda a no engreixar-se.

Al capdavant, mantenir un pes saludable és qüestió no de menjar poc i malament, sinó de canvi de vida. A això exactament es referien els metges de la Grècia clàssica quan posaven una persona a dieta. Si no es canvia l'estil de vida, si no es practica alguna activitat física regularment i no es milloren els hàbits alimentaris, el pes perdut es torna a recuperar fàcilment.

CONCEPTE ERRONI

Les dietes miracle són monòtones, hipocalòriques i desequilibrades

DETECCIÓ

Sabrem que som al davant una recepta miracle perquè totes prometen resultats ràpids i classifiquen els aliments com a bons i dolents

nen, però temporalment i posant en risc la salut.

El 70% de les persones que visita el dietista són dones, amb una mitjana d'edat de 34 anys. La majoria volen perdre pes. Més del 40% d'aquests dones ha seguit alguna dieta miracle abans de posar-se en mans professionals.

UN DESASTRE

Les dietes miracle són monòtones –i per tant, difícils de mantenir– hipocalòriques i desequilibrades. És a dir, aporten menys calories de les que necessita el nostre cos per funcionar bé, que així es veu obligat a cremar les pròpies reserves. Aquestes dietes ens impedeixen aconseguir tots els nutrients necessaris. Podem patir, doncs, una carència de vitamines i minerals, tan necessaris per al funcionament de l'organisme com els sucres, les proteïnes i els greixos.

Aquesta classe de dietes s'agrupen en tres varietats. La primera, que és la més abundant, és la hipocalòrica desequilibrada.

Comparació entre una hamburguesa i unes pomes. L'alimentació ha de ser equilibrada

© FREEPIK

per raons estètiques o de comoditat amb la imatge corporal pròpia, però llavors s'ha d'acudir a un especialista, que és qui estudiarà les nostres característiques personals i ens prepa-

rarà una dieta a mida. La dieta que pot servir per a una persona pot ser inútil o inadequada per a una altra.

Les úniques dietes que funcionen i tenen efectes duradors, doncs, són les que ens donen els professionals acreditats i per al nostre cas concret.

I, segurament, ens donaran una sèrie de pautes perquè, un cop haguem arribat al pes acordat, no tornem a guanyar quilos. Una dieta miracle és el contrari d'una dieta saludable. Si moltes persones s'hi apunten és perquè volen resultats ràpids. I els obte-

Per exemple, la dieta de la Clínica Mayo, la Gourmet i la Zero. Una segona varietat són les que consideren que els aliments en solitari no ens fan augmentar de pes, sinó que la responsable de l'augment és la combinació. Són dietes que prohibeixen

consumir determinats productes junts. Les més conegudes són la dieta Hay, el règim de Shelton, la dieta Hollywood, la dieta Montignac, etcètera. El tercer grup consisteix, directament, a prohibir el consum d'algun aliment. Per exemple, es permeten

70%

dels pacients que van al dietista per tal de perdre pes són dones. El 40% d'aquestes dones han provat abans alguna dieta ràpida.

els hidrats de carboni, però no els greixos ni les proteïnes. O permeten les proteïnes i prohibeixen els hidrats de carboni. O bé són riques en greixos. Tenen noms tan sonors com la dieta del doctor Pritikin, la del doctor

ta de les 1.200 calories al dia, tret que ens la proporcioni un especialista acreditat.

La nostra espècie ha aconseguit la seguretat alimentària fa poques dècades, i no a tot arreu. Si hem sobreviscut a èpoques de gran penúria i fam ha estat perquè la selecció natural ha fet cossos molt eficients per a l'acumulació de l'energia sobrant en forma de greix. Ara, en època d'abundància, aquesta propietat genètica es torna en contra de moltes persones. El cos es resisteix a la pèrdua de les seves reserves. I, en tot cas, ho compensa quan tornem a menjar amb normalitat. Aquest és l'anomenat efecte io-io, ben conegut per les persones que fan dieta pel seu compte.

D'aquest efecte io-io o rebot en són víctimes set de cada deu persones que es deixen entabanar per al-

Haas, la dieta dels astronautes, la dieta d'Atkins, etcètera. Les dietes fonamentades en un sol aliment són les que més efectes adversos tenen.

PROPIETATS EXAGERADES

Sabrem que som al davant una recepta miracle perquè totes prometen resultats ràpids, com ara perdre cinc quilos en una setmana, classifiquen els aliments com a bons i dolents, exageren les propietats d'algun producte dietètic, etcètera. Per acabar-ho d'adobar, els venedors de fum dietètic acostumen a afegir com a reclam que és un producte que té desconcertats els metges i els dietistes.

La majoria d'aquests productes o dietes es basen en estudis amb aparença científica, però amb una mostra gens representativa i de poca durada o en investigacions fetes en models animals o cel·lulars.

Hi ha un altre factor que ens ajudarà a reconèixer la dieta miracle: moltes no informen del seu valor energètic. En tot cas, hem de sospitar de qualsevol dieta que estigui per so-

7 de cada 10

persones que segueixen una dieta sense control professional tornen a recuperar el pes perdut i encara afegeixen alguns quilos més.

guna d'aquestes receptes. El pes es recupera per dos motius: perquè l'organisme té mecanismes per fer-ho, entre els quals un increment de la gana i un procés d'estalvi energètic, i perquè quan s'abandonen aquestes dietes, el cos es torna a rehidratar i, com que un no ha après a menjar de manera saludable, torna als vells costums, que són els que l'havien fet engreixar.

Les receptes miracle destrueixen les proteïnes, fan perdre aigua –i així creiem que perdem pes– i no afecten el greix, que, per desaparèixer, necessita un període més llarg que no el de la dieta. A més, una dieta miracle encara pot fer que aflori alguna malaltia metabòlica latent i desfermar anorèxia i/o bulímia.

Més Catalunya

canalsalut.gencat.cat

Una intervenció de Servei d'Emergències Mèdiques SEM

Salut reforça l'atenció sanitària urgent amb vista a l'hivern

El Departament de Salut, a través del Servei Català de la Salut (Cat-Salut), destinarà un reforç de 19.753.914 euros per millorar l'atenció a les urgències durant aquest hivern. En concret, es dedicaran un total de 3,2 milions d'euros a reforçar els equips d'atenció primària, 3,1 milions per a l'atenció sociosanitària i 13,4 milions per a l'atenció hospitalària. Això suposa un increment d'uns 2 milions en relació amb la contractació que es va fer l'any passat.

El reforç específic de 3,2 milions per a l'atenció primària en aquest període arriba per primera vegada en molt de temps. Amb aquesta dotació es busca garantir la presència de professionals sanitaris en les dates més crítiques, durant el període hivernal i també incrementar l'atenció domiciliària, un servei que dona continuïtat a l'atenció de proximitat. De la mateixa manera, es flexibilitzaran les agendes dels professionals assistencials per poder atendre la ciutadania en aquest període per mitjà de les visites espontànies.

ALTRES ACTUACIONS

Tal com es va fer l'any passat, enguany també s'han posat en mar-

xa 23 plans d'acció territorial, que concreten en cada territori les accions que caldrà desenvolupar si augmenta l'activitat assistencial.

Pel que fa al Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM), ha reforçat el seu dispositiu amb fins a 20 unitats de suport vital bàsic (SVB) i una unitat de suport vital avançat pediàtric (SVAP) com a reforç a les dues unitats específiques que estan operatives al llarg de l'any, a causa de l'increment dels casos de bronquiolitis que es produeixen en aquest període.

També continua en funcionament la línia pediàtrica del 061 CatSalut Respon.

INVERSIONS

Alhora, durant aquest últim any s'han dut a terme diverses inversions als serveis d'urgències hospitalaris i d'atenció primària que han permès que aquest hivern es disposi de nous serveis, com ara l'obertura del CUAP Gràcia, la nova smart UCI de l'Hospital Vall d'Hebron, la nova UCI de l'Hospital Arnau de Lleida, les noves urgències de l'Hospital Trueta de Girona, les noves urgències psiquiàtriques de l'Hospital Germans Trias i la nova UCI de l'Hospital Santa Caterina de Girona.

La República de les arts

EL LLIBRE RECOMANAT

Amor total (La Garúa), de Laia Noguera, per la transgressió que suposa. Noguera supera la barrera del gènere literari, s'atreveix amb la poesia, el teatre, els aforismes, però el més valuós és l'exercici que fa de creixement personal i, per tant, d'empatia.

Raquel Estrada Escriptora i periodista

Miquel Abras Músic

“No vull renunciar a res”

DAVID MARÍN
dmarin@lrp.cat

Miquel Abras ha publicat aquesta tardor dos discos alhora, i tots dos ben diferents: *Punt de no retorn*, de ritmes més rockers, contundents i crus, i *Punt de partida*, un treball molt fresc, optimista i amb sons molt elaborats. Del primer, destaca *El primer dia d'octubre*, una cançó inspirada en el que va passar en aquest país l'1 d'octubre del 2017, i que Abras va tocar durant l'acte de lliurament dels Premis Republicans de l'Any d'aquest setmanari. Del segon, *Fills del mar*, un tema que s'ha punxat molt aquests darrers mesos a les ràdios comercials i que ha tingut moltes reproduccions a internet.

Per què dos discos alhora?

Punt de no retorn és fruit del trencament radical que vam viure l'1 d'octubre amb l'Estat espanyol, i *Punt de partida* és una mica com l'au fènix, el renéixer. El primer és molt rocker, molt reivindicatiu, i el segon és tot el contrari: més melòdic, i amb la producció més orgànica, fent servir instruments acústics, molta ambientació. Feia temps que tenia moltes cançons, ben

Miquel Abras acaba de treure dos discos d'estils i temàtiques diferents, però del tot complementaris

Desè i onzè

“He passat des dels 25 anys vivint només de la música, sobrevivint bolo rere bolo, i n'he vist de tots colors”, explica Miquel Abras, per a qui aquests nous àlbums són el desè i onzè de la seva discografia. Ho fa, a més, des de la seu propi segell discogràfic, Música Global. “Tot just ara comença a donar un benefici, però s'ha de picar molta pedra; en altres països s'ajuda l'artista.”

diferents. I al final vaig pensar: per què he de triar? No vull renunciar a res. I més tenint el meu propi segell. I al final han sortit aquests dos discos.

Punt de no retorn és més polític.

Molta gent em diu si m'apunto ara a la moguda. I no, jo fa molts anys que soc independentista. I he fet projectes com *Cançons de nosaltres i el món*, amb el Cesc Freixas, a partir dels incendis de l'Alt Empordà, d'on va sortir una història en què homenatjàvem Raimon, Llach, Ovidi... Jo soc molt empordanès, molt català i, de fet, cantar en català ja implica una certa militància amb el país. Crec que els músics ens hem de posicionar. No entenc aquests que, sobretot al país veí, no es mullen mai davant les injustícies. Almenys els catalans hem de donar la cara, i el 99% dels artistes que cantem en català volem la independència.

L'any 1997, vostè ja va participar en un projecte solidari amb Bòsnia.

Sí, sempre he col·laborat amb moltes causes. I en projectes d'ajudes a nens, amb Sant Joan de Déu, la campanya *Cap nen sense joguina*... Crec que els artistes ens hem de mullar sempre, i si a més passen coses com les que han

passat al nostre país, encara més.

Les seves lletres sempre tenen, això sí, un missatge positiu.

Sí. En la cançó sobre l'1 d'octubre vaig voler lligar les vivències que vaig viure amb la meua part més romàntica. I al final és una cançó que parla de l'1 d'octubre com el del dia dels enamorats. El que és fort, però, és que un cop la vaig penjar a les xarxes, em van sortir parelles que em van dir que s'havien conegut aquell dia. Em va sorprendre la quantitat de gent que s'havia conegut aquell dia i s'havia enamorat! “Sembla que ens l'hagis dedicat a nosaltres”, em deien. La història de la cançó és curiosa: abans de l'1 d'octubre jo tenia una història, unes estovalles que tenien el disseny de diari en un restaurant de Palamós... Una de les notícies era d'una parella que s'havia conegut en un restaurant, s'havien enamorat i s'havien casat el mateix dia. Vaig llegir la

Els papers de l'Any Fabra

La celebració de l'Any Fabra, que ha estat un oasi per a la divulgació de la figura i l'obra del gran lingüista, ja ha quedat enrere. Durant aquest 2018, s'han fet més de 700 activitats, però so-

bretot ens ha quedat un material bibliogràfic impagable. Des de *L'abecé de Pompeu Fabra*, de David Paloma i Mònica Montserrat, fins a obres de caràcter científic com *Pompeu Fabra i la co-*

dificació del català, de Jordi Ginebra, i *Els principis fonamentals en la tasca normativitzadora de Pompeu Fabra*, de Joan Martí. El paper sempre queda.

Carina Filella cfilella@lrp.cat

Miquel Abras acaba de publicar de manera simultània el desè i onzè àlbum de la seva discografia MARTA PICH

Vaig respondre que potser haurem d'esperar a ser més gent i tornar a fer un altre referèndum... Fa anys quan parlava amb Cesc Freixas d'aquestes coses érem molt pocs. Ara som majoria, o la meitat, almenys. I ja ho deien, que les presses potser no eren bones. Som conscients que hem de marxar, però primer s'han de posar d'acord tots els que s'han de posar d'acord, i anar tots a l'una. Després quan siguem independents, ja es discutiran, però ara, tots a l'una. Abans hi havia un líder, Puigdemont; ara encara el tenim, però a Brussel·les, i no hi ha unió, i tot és més difús.

Parli'm de la llengua. Vostè va començar en anglès...

Jo he fet una evolució que ha fet molta gent. Primer amb una banda d'amics fèiem versions en anglès. Llavors em volia menjar el món, els meus referents eren Queen, Led Zeppelin, i l'anglès, la manera natural d'arribar-hi. Després t'adones que també hi ha cançons bones en castellà, i en fas alguna. I finalment descobreixes que el català també serveix i que té tots els registres necessaris. Vaig descobrir Llach a l'estudi del meu pare, i em va marcar molt. De fet, va ser allà on vaig descobrir la música, al seu estudi. Mentre treballava, es posava vinils que jo després explorava tot sol. Recordo el disc *Verges 50*, de Llach. A partir d'aquí, ja versionava cançons de Llach. Vaig arribar a la conclusió que el meu millor timbre de veu és en català. No en tinc cap dubte. La sonoritat canvia. En castellà quedaria bé, però no és la mateixa màgia que en català. El timbre és diferent. Més aguda, més brillant en català.

Apostar pel rock en català és picar pedra, o en els anys noranta Gerard Quintana, Sau i la resta van obrir el camí?

El simple fet de fer-te músic ja és saber que picaràs pedra. I encara més si tries pop rock, jazz o música negra, ja que has de fer el teus propis temes i obrir-te camí. Si fas versions, almenys jugues amb una certa tranquil·litat.

història en aquelles estovalles i vaig pensar que havia de fer una cançó sobre allò, però no em sortia. I va passar l'1 d'octubre, i em vaig adonar que ja la tenia.

Quina resposta li ha arribat?

N'hi ha que m'han preguntat pel motiu de parlar, en un moment de la cançó, de vessament de sang. I és que n'hi va haver, de sang! Pel que fa a la resta de cançons del disc, també hi ha hagut una bona resposta. I totes tenen aquest to reivindicatiu. Una s'havia de dir *Tossudament alçats*, però la vaig canviar perquè en Llach en té una amb el mateix nom, i la vaig titular *Punt de no retorn*. I vaig descobrir que allà hi havia el títol del disc. *Cendres sobre el fang* parla dels camps de concentració. I després, *Els teus valors*, que és una crítica a Rivera, Albiol, a tots aquests que posen altres interessos al davant dels valors de la democràcia i la llibertat. Són cançons amb

1-0 I L'AMOR

"Moltes parelles m'han escrit després de sentir la cançó, per dir-me que es van conèixer així"

PRESENTACIÓ

"La presentació oficial serà el 5 de maig, en un concert a les escales de la catedral de Girona"

les quals em nego a dir que el rock ha mort, són un homenatge al rock que es fa ara, que no sona en cap emissora perquè allà només hi punxen disjòqueis, reggaeton i altres històries.

Com va viure l'1 d'octubre?

Vaig tocar la nit anterior en una plaça de Berga, i vaig arribar a casa a les 4 o 5 de la matinada. Em vaig estirar al sofà amb les notícies, i a les 9 vaig obrir els ulls i vaig veure al 3/24 com la policia entrava al col·legi on havia de votar Puigdemont. Em va entrar un mal rotllo enorme. Vaig anar a votar amb la meva dona i després a la seu d'FP a la Bisbal, on demanaven que hi hagués gent defensant-la, i després vam tocar amb altres grups al vespre, mentre es feia el recompte i els resultats.

Com veu les coses, ara?

No ho sé. L'altre dia vaig estar tocant a la presó de Puig de les Basses, en directe, i després, m'ho van preguntar.

LA REPÚBLICA DE LES ARTS LLETRES

ELS MÉS
VENUTS
FiccióFungus, el rei
dels Pirineus
Albert Sánchez
PiñolL'art de portar
gavardina
Sergi PàmiesFinals que
mereixen
una història
Albert EspinosaLa filla del
rellotger
Kate MortonPermagel
Eva Baltasar

OPINIÓ

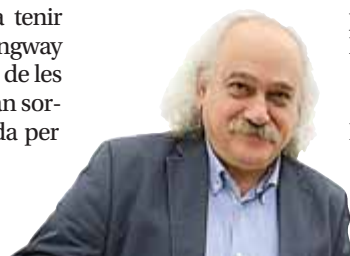
I la festa continua

Quan Mary Hemingway, la quarta dona del gran autor, va morir l'any 1986, els milionaris drets van passar a Patrick Hemingway, el primer fill de la seva segona esposa, Pauline Pfeiffer. El suculent patrimoni de Hemingway, va passar de llarg davant la porta del seu primogènit, Jack Hemingway, fill de la primera muller, Hadley Richardson, perquè els fills de la parella Pfeiffer-Hemingway sempre s'han presentat al món com els "autèntics" hereus i han deixat a l'ombra el seu germanastre.

La primera cosa que va fer Patrick, des de la seva capacitat de cap del clan Hemingway, va ser publicar la darrera novel·la inèdita, *True at first light*, el 1999. Després va tenir l'esplèndida idea de fundar The Hemingway Library, una sèrie d'edicions definitives de les grans obres de l'autor. De moment n'han sortit cinc volums, amb una càlida acollida per part de la crítica i el públic lector.

Ara arriba la versió catalana de la primera obra pòstuma de Hemingway

D. SAM ABRAMS

Ara arriba a les llibreries, a cura de Ferran Ràfols, la versió catalana, molt treballada, del primer volum de la sèrie: *París era una festa*, la primera obra pòstuma de Hemingway donada a conèixer el 1964, tres anys després del seu suïcidi. L'única traducció disponible continuava sent la de Gabriel Ferrater al castellà, de fa més de mig segle.

A la coberta de la nova edició americana de l'original hi ha un segell daurat en relleu que diu que es tracta de "l'edició restaurada". Segons els curadors de l'edició, Patrick Hemingway i el seu nebot Séan, estem al davant de l'autèntic text definitiu del llibre. És a dir, el text de la primera edició del 1964, establert per A.E. Hotchner, amb el consentiment de Mary Hemingway, no representa la darrera voluntat de l'autor.

No cal dir que la polèmica va estar servida. Hotchner va acusar els nois Hemingway de manipular el text i viceversa. Hotchner va

publicar un article incendiari, "No toqueu Hemingway" a *The New York Times* quan va aparèixer la nova edició el 2009, i posteriorment ha escrit un memorial sobre Hemingway i el rerefons del llibre sobre París, *Hemingway in Love. His Own Story* (2015).

El fons de la polèmica no té res a veure amb el text, sinó que respon a visions enfrontades sobre el sentit del llibre. Hotchner veu el llibre com una defensa de la primera dona, Hadley Richardson, mentre que Patrick i Séan el veuen com un atac a la seva mare i àvia, Pauline Pfeiffer. No cal dir que Hotchner té raó i que els hereus han manipulat el text per suavitzar l'atac a Pauline. Això sí, la nova edició conté molts materials inèdits. La solució és òbvia. No tireu la versió imperfecta de Ferrater! L'haurem de continuar llegint i complementant-la amb la lectura de la primera versió al català de Ferran Ràfols. Una pena, però l'obra s'ho val. Paraula!

dsamabrams@gmail.com

CRÍTICA

Xavier Cortadellas

El somni d'un altre

No he conegut mai ningú tan estoic com Leo Hertzberg. Nova-i-orquès des del 1978, professor d'història de l'art a la Universitat de Colúmbia, culte, treballador, molt bon observador, amable i delicat, sembla, però, que el gran projecte de la seva vida sigui la vida d'un altre. L'altre és un artista. Es diu Bill Wechsler. Leo veu un quadre seu. El fascina i el compra. Coneix Bill poc després. Té 45 anys quan passa això, l'edat de Siri Hustvedt quan va començar a escriure *Allò que vaig estimar* (*What I loved*). D'ençà d'aquell dia, Bill i Leo estaran sempre units. Lucille i Erica, les seves dones, s'avenen. Les dues parelles aniran a viure a dos apartaments d'un mateix bloc. Elles quedaran en estat el mateix mes. Tin-

ALLÒ QUE VAIG ESTIMAR

Autora: Siri Hustvedt
Traductor: Jordi Martín Lloret
Editorial: Edicions 62
Pàgines: 472 Preu: 20,50

dran dos fills: Mathew i Mark. Pocs anys després, Bill i Lucille se separaran i ell començarà a viure amb Violet, que era model i que és justament la dona que apareix en el quadre que va comprar Leo. Tot això fins al final de la primera de les tres parts d'aquesta novel·la, Premi de Llibreters del Quebec, Premi Femina Étranger, finalista del Premi Llibreter i publicada ara en català per Edicions 62 amb traducció de Jordi Martín Lloret.

Considerada per molts crítics com un estudi de les relacions humanes, *Allò que vaig estimar* ens parla també de la pèrdua, de la histèria, d'una adolescència desencarrilada, de la maldat, del pas inexorable del temps: una novel·la d'idees. Trobo inversemblant

que Leo, que és també el narrador, perdi tant de vista tots els seus projectes, sentimentals o intel·lectuals. La segona part és com un cop puny a la cara, tal com la va descriure Robert Birnbaum en una entrevista a Hustvedt. La tercera ja només és una ruïna, perquè, amb els anys, tot va cap a la mort, l'autodestrucció o el trencament de les relacions humanes. L'observador privilegiat que és el professor universitari de Colúmbia Leo Hertzberg, culte, treballador, delicat, ho descriu tot objectivament, amb contenció, metòdic com un bon historiador de l'art, però sense ni un crit inesperat o un bri d'imaginació. Un científic adolorit que viu lluny del Mediterrani.

ELS MÉS
VENUTS
No-ficció

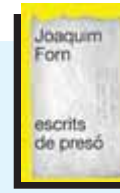
Història mundial de Catalunya
Borja de Riquer

El llibre de la marató 2018
Diversos autors

Abans ningú deia t'estimo
Fills dels presos polítics

Escrits de presó
Joaquim Forn

El tumor
Toni Soler

LLETRES EN BATALLA

Joan-Lluís Lluís
@joanlluisslluis

El somriure de l'Alguer

És el territori més petit i més aïllat dels Països Catalans, també un dels territoris –amb la Catalunya Nord– on l'estat de la llengua és més preocupant. L'Alguer, però, és molt més que el testimoni vivent d'un moment de la història de Catalunya, és un tros de món sensible i fascinant on batega una llengua. És un esquitx de tots nosaltres, com tots nosaltres som un esquitx de l'Alguer.

1. El 1864, un tal Ignazio Pillito, arxiver a Càller, va donar a conèixer la permanència de la llengua catalana a l'Alguer gràcies a un intercanvi epistolar amb Manuel Milà i Fontanals. Com va arrencar aquest intercanvi?

- A. Per una disputa en una qüestió d'herència
- B. Pel fet d'haver-se presentat als Jocs Florals de Barcelona
- C. Per un afer d'assegurances consecutiu a un naufragi
- D. Per una recerca genealògica

2. Marina Rossell, al seu primer disc, *Si volíeu escoltar*, va musicar *Cançó de l'Alguer (Cor meu)*, un poema de l'alguerès Rafael Catardi (1892-1974). Quin va ser l'ofici d'aquest poeta?

- A. Secretari al Vaticà
- B. General de l'exèrcit de Mussolini
- C. Inspector de policia a Sicília
- D. Entrenador de l'equip de futbol de Nàpols

3. "Si podies venir,/ amb la barca del temps,/ amb el vent de llevant/ a l'Alguer"; va escriure Salvador Espriu (en un poema també musicat per Marina Rossell). Amb qui hauria volgut anar a l'Alguer, Espriu?

- A. Amb la seva mare
- B. Amb Carles Riba
- C. Amb Bartomeu Rosselló-Pòrcel
- D. Amb un amor de joventut de nom desconegut

4. A la cançó *Des de Mallorca a l'Alguer* (de l'àlbum *Gavines i dragons*), Maria del Mar Bonet canta "Des de Mallorca a l'Alguer,/ des de l'Alcúdia a Albuixer,/ des de Maó a...?"

- A. Portvendres - B. Cadaqués - C. Altafulla - D. Dènia

5. Un dels grans poetes algueresos és Rafael Caria (1941-2008), que va escriure, per exemple: "Llença el teu temps/ en l'immens espai:/ comprendràs cap on va/ el teu futur i la nostra llibertat." Quina editorial catalana va publicar, el 2013, la seva poesia completa?

- A. Adesiara - B. Labreu - C. Cafè Central - D. Alrevés

6. Quina cançó catalana es canta a data fixa a l'església de l'Alguer?

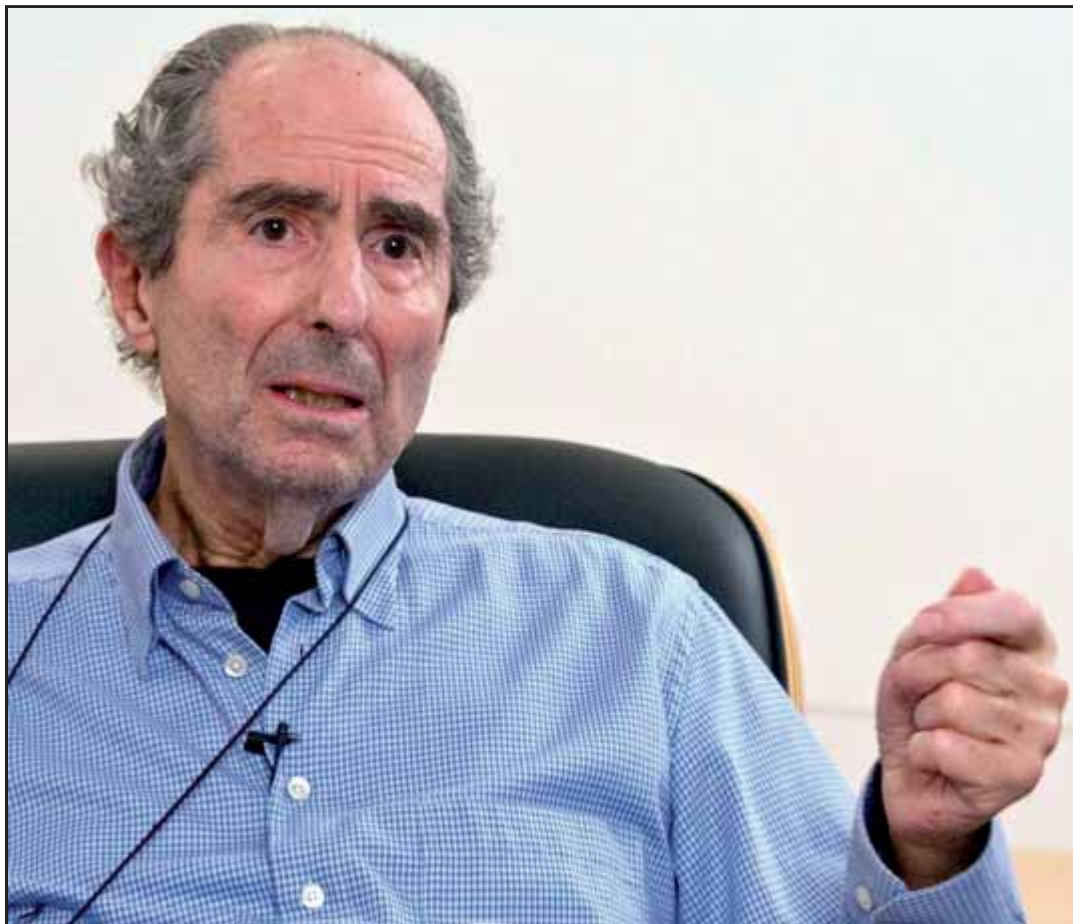
- A. *El cant dels ocells* - B. *El noi de la mare* - C. *El comte Arnau* - D. *Cant de la Sibila*

7. Antoni Arca, nascut el 1956, és un dels escriptors algueresos en actiu. En quin gènere literari s'ha donat a conèixer més particularment?

- A. Teatre - B. Novel·la policíaca - C. Novel·la juvenil - D. Novel·la de ciència-ficció

LA REPÚBLICA DE LES ARTS LLETRES I MÚSICA

OPINIÓ

¿Por qué escribir?

Autor: Philip Roth
Editorial: Random House
Pàgines: 576
Preu: 23,90 euros

Long Ago and far Away

Autor: Haden & Mehlau
Discogràfica: Impulse
Preu: 18 euros

La darrera visita del mestre en una compilació única

Després de l'anunci que deixava de publicar ficció, tots els seguidors de Philip Roth vam quedar desolats. Enrere quedava la migrada informació sobre el càncer contra el qual havia lluitat i els esbossos autobiogràfics en algunes de les seves obres. Roth deia prou i ingressava en la llista eterna de descartats pels fantasmes de l'Acadèmia Sueca, que inclou Proust, Tolstoi, Borges, Lorca... Alguns especulaven sobre la possibilitat d'unes memòries, però el ritme de publicació dels dos últims cicles narratius i la qualitat de la majoria dels llibres, ens feien pensar que el mestre tornaria. Aquest mateix any ens va deixar i ara acaba d'aparèixer el volum en què va estar treballant fins al final, *¿Por qué escribir?*, una compilació d'assajos, entrevistes en profunditat a ell mateix o fetes a autors estimats o admirats i discursos com l'emotiu dedicat al seu pare, un modest corredor

d'assegurances de Nova Jersey, a qui el mestre va dedicar una de les seves obres fonamentals, *Patrimoni*. Són gairebé sis-centes pàgines per aprendre, que van des de les mirades al melic de la pàtria nord-americana i la condició jueva a exercicis fastuosos d'alta literatura, com l'esmentat, o les semblances amb alguns mestres com Kafka, Singer, Bellow, Kundera, Faulkner, Levi... Algunes ja les coneixia, altres em sonaven a ja dites, però resulta commovedor el retrat del Bernard Malamud dels mesos abans de morir, greument malalt. Les diferències estètiques i les opinions sobre obres concretes queden de banda davant la mirada entre l'afecte, l'amor i l'admiració de Roth cap a un altre dels seus referents més estimats. La rebotiga de l'escriptor queda oberta i les descripcions més insidioses cedeixen davant la capacitat de descriure el sentiment.

Resulta commovedor el retrat del Bernard Malamud dels mesos abans de morir

Duel d'elegància o la comunió dels sentits

Sis grans temes segellen l'aliança a duet de dos dels instrumentistes més complets del jazz contemporani: el contrabaixista Charlie Haden i el pianista Brad Mehldau. Sota un títol de reminiscències del Sinatra dels anys quaranta, els dos músics fan una exhibició des del primer tema, en què apareixen totes les condicions del seu estil. L'inicien amb un swing minimalista que deriva en el romanticisme intimista de Mehldau. El blues *My Olf Flame*, que van tocar tots els grans (Bird, Miles, Fitzgerald, Holiday...) sona nou, tant per la intensitat com per l'elegància de tots dos, sense excedir-se en les notes. El disc recupera l'actuació del 2007 a l'església Christuskirche de Mannheim. Amics des que van començar a col·laborar el 1993, tots dos coincideixen en un tractament harmònic i un insuperable talent per a la improvisació. El disc esdevindrà un clàssic.

David Castillo

dcastillo@elpuntavui.cat

LA REPÚBLICA DE LES ARTS ART

ARTICULACIONS

Lluís Dalmau

Lluís Dalmau va ser un pintor nascut a València a qui es recorda per un dels encàrrecs més rellevants que va realitzar en tota la seva trajectòria, la Mare de Déu dels Consellers, una pintura de gran format que va pintar per a la capella de la Casa de la Ciutat de Barcelona. Avui, l'obra es pot contemplar al Museu Nacional d'Art de Catalunya i és, sense dubte, una de les peces clau de l'art gòtic català. Els consellers barcelonins pretenien crear una obra innovadora i impactant, que sorprengués tothom i palesés el prestigi de la institució municipal. És per això que el 1443, per dur-la a terme, van acordar contractar "lo millor e pus apte pintor qui encercar e trobar es pogués". L'escollit va ser Dalmau, que el 1431 havia estat enviat a Flandes per Alfons el Magnànim per aprendre els secrets de la pintura a l'oli i conèixer l'art dels mestres flamencs.

De Dalmau no coneixem gran cosa. De la seva activitat a Barcelona, els documents ens diuen que va realitzar un retaule per a l'església de Sant Boi de

Retaule de la Mare de Déu dels Consellers procedent de la capella de la Casa de la Ciutat de Barcelona (1443-1445), avui al Museu Nacional d'Art de Catalunya [MNAC](#)

Llobregat (1448), un per a Santa Maria del Mar (1449) i un altre per Mataró (1457-1459), a banda d'alguns treballs secundaris. Sabem que havia de realitzar un retaule important per al monestir de Sant Agustí de Barcelona (1452), però que no el va acabar fent. I pel que fa a les obres conservades, a banda de la Mare de Déu dels Consellers, només ens han pervingut alguns compartiments del retaule de Sant Boi, la qual

Alberto Velasco @velasc_alberto

cosa vol dir que d'un dels nostres pintors medievals més importants només coneixem dues obres, una de les quals parcialment.

En data recent, però, Mercedes Gómez-Ferrer, professora de la Universitat de València, acaba de publicar un document que demostra que Lluís Dalmau treballava el 1451 en un retaule destinat a Molins de Rei per encàrrec d'Isabel Joan, la muller de Galceran de Requesens, batlle general i governador de Catalunya. Galceran era algú molt proper a Alfons el Magnànim, de qui va arribar a ser lloctinent general a Catalunya i que li va concedir la baronia de Molins de Rei. El retaule, malgrat que no s'especifiqui en el document, segurament havia de presidir la capella del palau que els Requesens tenien a la vila, una residència de la qual encara es conserven algunes restes.

La descoberta és molt rellevant perquè ens aporta informació sobre un dels pintors més importants de la Catalunya medieval. A banda, ens presenta l'artista treballant per a una de les famílies influents del moment, cosa que certifica que Dalmau va ser algú que va estar constantment en contacte amb el poder, ja fos amb el rei, amb el consell municipal de Barcelona, o amb famílies que han escrit pàgines importants de la història del país.

RECOMANACIONS

'Col·lapse', de Joan Morey

Sala: Centre d'Art Tecla Sala **Adreça:** avinguda Josep Tarradellas i Joan, 44. L'Hospitalet de Llobregat. **Horari:** de dimarts a dissabtes, d'11 a 14 h i de 17 a 20 h; diumenges i festius, d'11 a 14 h. Fins al 13 de gener

Col·lapse és obra de l'artista Joan Morey. La mostra a la Tecla Sala és una de les tres en què es desdobra aquest projecte, que neix del Premi de Videocreació de la Xarxa de Centres d'Arts Visuals.

El 'boom' de la publicitat

Sala: Museu del Disseny de Barcelona **Adreça:** plaça de les Glòries Catalanes, 37-38. Barcelona. **Horari:** de dimarts a diumenge, de 10 a 20 h. Fins al 31 de març del 2019

L'exposició *El Boom de la publicitat. Reclams de llauna, cartró i rajola. 1890-1950* fa un recorregut, des del final del segle XIX i fins a mitjan segle XX, per la publicitat comercial gràfica dedicada especialment a la difusió de productes d'ús quotidià.

Ceràmica contemporània

Sala: Sala Portal del Pardo **Adreça:** carrer Major, 20. El Vendrell. **Horari:** de dimarts a divendres, de 17 a 20 h; dissabtes i diumenges, d'11 a 14 h. Fins al 5 del gener

Exposició d'obres de la ceramista Camil·la Pérez Salvà i dels artistes convidats que han exposat a la seva galeria de la plaça de les Garrofes durant els darrers quinze anys. Una oportunitat per prendre el pols a la ceràmica contemporània.

LA REPÚBLICA DE LES ARTS PANTALLA

EN SÈRIE

ATRAPADOS

La sorpresa islandesa del 2017 estrena segona temporada aquest mes, amb una nova trama, però amb el mateix protagonista, interpretat per Ólafur Darri Ólafsson. Ideal per veure tapat amb una bona manta.

FORTITUDE

Els ossos polars no són l'única amenaça en una suposadament tranquil·la comunitat internacional àrtica. Interessos empresarials i també governamentals, amors turmentats, mites locals i un ambient molt opressiu.

Crims i misteri al país del gel

La segona temporada d'«Atrapados» planteja una nova trama d'intriga als escenaris privilegiats d'Islàndia, a través del director Baltasar Kormákur

IRENE CASELLAS
icasellas@lrp.cat

«Bron/Broen», una producció sueca i danesa del 2011, va ser la punta de llança de l'anomenat *nordic noir* televisiu. Els escandinaus, que ja havien aconseguit el reconeixement mundial de les seves novel·les policiaques i de misteri gràcies a autors com Stieg Larsson, Jo Nesbo i Camilla Läckberg, van començar a produir sèries que de seguida van captar l'atenció del públic internacional. La danesa *Forbrydelsen*, la comèdia noruega *Lilyhammer*, la sueca *Jordskott* i fins i tot la finlandesa *Sorjonen* en són alguns exemples. Islàndia, tot i comptar amb un mercat propi més reduït (només unes 320.000 persones parlen islandès), no s'ha quedat cur-

ta. El 2015 *Atrapados* (*Ófæro* en la versió original) va ser adquirida per la BBC, i immediatament es va convertir en un èxit que després també van comprar altres cadenes europees nord-americanes. Aquí, Movistar va emetre la primera temporada fa dos anys, i ara acaba d'estrena la segona. Tindrà el mateix protagonista, el policia Andri Ólafsson, que en aquesta ocasió es trasllada a un entorn rural del nord del país, on els plans per a l'expansió d'una central geotèrmica han generat malestar entre els pagesos locals, cada cop més recelosos de les mesures governamentals que afavoreixen els interessos empresarials. A tot això s'hi afegeix la presència d'un grup d'extrema dreta, que fa que la tensió vagi en augment, fins que es produeix un brutal assassinat. Els deu episodis d'aquesta tempora-

da tornen a estar dirigits pel creador de la sèrie, el cineasta Baltasar Kormákur, fill del pintor català Baltasar Samper i responsable de films com *101 Reykjavík*, *Contraband* i *Everest*.

PRECEDENTS

Atrapados, però, no és l'única sèrie d'aquest petit país que mereix atenció. El 2009, la cadena pública islandesa va emetre la minisèrie *Hamarinn* (que després es va poder veure al Regne Unit com a *The Cliff*), i el 2014 en va fer una segona part, amb el títol *Hraunio* (la traducció anglesa va ser *The lava field*). En els dos casos, el mateix protagonista, un policia divorciat amb una vida complicada, ha d'investigar uns fets aparentment simples, però que amaguen molta més complexitat del que sembla. Totes dues s'han pogut veure a

Netflix i la gran quantitat de seguidors que van aconseguir en el món anglosaxó va fer que la cadena britànica Sky Atlantic decidís apostar de manera més ambiciosa per aquest tipus d'històries, amb la producció de *Fortitude*, que comparteix alguns dels actors i que també n'ha incorporat d'altres més coneguts com Stanley Tucci i Dennis Quaid. La trama d'aquesta sèrie se centra en una illa fictícia situada en latituds àrtiques, on una aparentment tranquil·la comunitat internacional –formada per pescadors locals i per investigadors d'un centre de recerca biològica– es comença a veure sacsejada per una sèrie de morts estranyes. Movistar està emetent ara la tercera temporada, en què continua la trama criminal, els elements en ocasions sobrenaturals i l'aïllament angòixant.

EL CINE DE LA MEVA VIDA

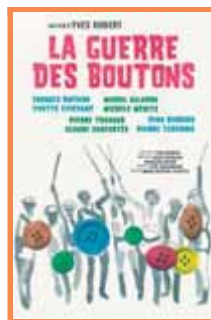
A un dels nens de la pel·lícula li prenen un dels botons [ARXIU](#)

La guerra dels botons

Recordo amb prou feines l'argument de *La guerra dels botons*, una pel·lícula francesa de l'any 1962. Dos grups de nens de dues poblacions veïnes es barallen. Suposo que, vista ara, hi endevinarà una al·legoria de la Segona Guerra Mundial a França, que devia ser la intenció dels que la van fer. En canvi, recordo vivament l'escena en què un nen és fet presoner pels del bàndol contrari. O potser és del mateix bàndol i el volen castigar per una traïció. El degraden tallant-li amb unes tisores els botons de la camisa. Els botons són a la pel·lícula la moneda de canvi dels nens, el botí i el tresor. Després el deixen nu. El nen humiliat se'n va per un camí, vist d'esquena. Se li veu el cul. Era el primer cul que veia i va ser el primer cop, que recordi, que em vaig excitar. Aquestes coses no s'expliquen? I per què no si en aquesta sèrie tot són confidències?

No havia vist cap altre cos nu, ni d'home ni de dona, que el meu. A col·legi, exclusiu de nens, quan acabàvem la classe de gimnàstica no hi havia dutxa. Ingressàvem a l'aula bruts, suats. "Esto huele a tigre", vociferava el mestre Pedro quan entrava. Després anàvem al pati a saltar i jugar. L'acumulació de suor i brutícia augmentava sota la bata, la camisa, la samarreta, sota l'abric quan sortíem. A casa, el sentit del pudor era molt acusat. Els germans sempre ens vam dutxar individualment i ens vam despullar a soles i sense mirar: "No miris."

Manuel Cuyàs

LA GUERRA DELS BOTONS

Direcció: Yves Robert
Guió: Yves Robert i François Boyer
País: França
Any: 1962

El cul de *La guerra dels botons* m'havia, doncs, de torbar. La censura, que vetllava perquè aquesta pruja de la sang no es produís i ho tallava tot va deixar passar aquell cul pensant que seria innocu, carn d'àngel. No va tenir en compte aquell altre nen que iniciava la pubertat i estudiava en un col·legi on tot eren nens perquè el règim que els censors servien descartava l'educació mixta. Quin efecte hauria tingut un cul de noia?

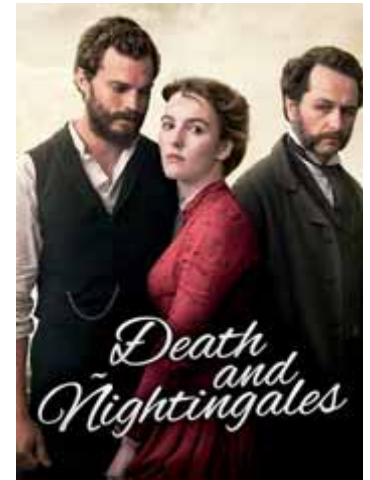
Diuen que el cine va ensenyar a les parelles a fer-se petons. Ha ensenyat moltes altres coses, referides al sexe, amb censura o sense. Anne Bancroft, la dona madura que sedueix el jovenet inexpert Dustin Hoffman a *El graduat* va declarar que després de la pel·lícula molts joves li havien confessat que havien tingut fantasies amb ella. Molts? Tots.

El cine, i ara em refereixo a les sales de projecció, ha facilitat aproximacions de cossos, amb petons i jocs de mans. Un dia, al cine Modern de la Riera un individu assegut al meu costat va intentar tocar-me. Primer no vaig entendre la maniobra. Després vaig fugir. Sembla que m'ho inventi, però la pel·lícula es titulava, també en anglès, *Hombre*. És del 1967, cinc anys després de *La guerra dels botons*. Hi sortia Paul Newman. Ella era Diane Cilento, una actriu que va estar casada amb Sean Connery i que era realment esponerosa i "torbadora".

@manuelcuyàs

PROPOSTES

icasellas@lrp.cat

Un drama d'època

Death and Nightingales és una minisèrie de tres episodis, produïda per a la BBC i emesa per HBO, protagonitzada per Matthew Rhys (*The Americans*), Jamie Dornan (*The Fall*, *Cinquenta sombras de Grey*) i Ann Skelly. Es tracta d'una adaptació de la novel·la homònima irlandesa signada per Eugene McCabe. Una història d'amor, traïció, mentides i venjança ambientada en una zona rural d'Irlanda del Nord el 1885, mentre que el país és encara una província sense divisions de l'imperi britànic. La trama es desenvolupa en 24 hores, el dia que la protagonista fa 23 anys i es planteja fugir de la complexa relació que manté amb el seu padrastre, un terratinent protestant.

'Silvana'

Arriba als cinemes en versió original subtitulada en català aquest documental sobre la rapera sueca Silvana Imam, que amb les seves lletres contra el patriarcat, el racisme, l'homofòbia i qualsevol altre tipus d'opressió s'ha convertit en una icona de l'activisme escandinau. El documental segueix la seva carrera, la seva lluita contra la depressió i la seva relació amb una coneguda cantant pop.

El crit que

Aquesta és la història del crit que va canviar una mica el món.

A l'Horaci no li agradava el seu nom. Aquell dia havia dibuixat un gos verd i una lluna amb galtes vermelles. Tothom se n'havia rigut. Aquella nit, xutant una pilota al menjador, va trencar la tetera xinesa del seu pare: la més cara, evidentment. "Cling!", va fer la tetera en explotar (en xinès "cling" vol dir "pataplaf!").

L'Horaci va recollir-ne els bocins i els va guardar en un calaix. Tot li sortia malament! Va córrer a la finestra, desesperat. La va obrir i va deixar anar un crit com un tro:

—Caca de la vaca!

El crit va fer tremolar el cargol que hi havia a la fulla de la petúnia. El cargol es deia Kierkegaard. Tràgicament, Kierkegaard va caure al buit.

—Hup! —va fer. "Hup" vol dir "caca de la vaca" en llenguatge cargol.

Kierkegaard va xocar contra el cap d'una cotorra, que va cridar "Acca-vacca!", i va topar contra un test del tercer pis. El test, sense dir res, va esclafar-se sobre el cotxe del senyor Verdós.

—Cagumlou! —va dir l'home.

El cotxe va xocar contra un fanal. El fanal va caure, va entrar per la finestra a la casa

Va canviar el món

de la senyora Latiffa. El cap de la senyora Latiffa va quedar entaforat dins el fanal.

La dona va quedar amb el cap fosforescent. I no va poder fer el que li acabava d'ordenar per telèfon el seu encarregat, el senyor Nola: córrer a la fàbrica de gominoles Multidolca i aturar la caldera principal, que s'havien deixat encesa i corria el perill d'explotar. —Badummm! —va esclatar la fàbrica sencera Multidolca (en xinès hauria sonat "Güilinggg!"). Quatre-cents litres de gominola verda i líquida van caure sobre la ciutat.

Quatre-cents tones de gominola vermella es van evaporar. Un enorme núvol vermell va pujar cel amunt, va tenyir trenta gavines i es va condensar en dos grans llacs sobre la lluna. Aquella nit tothom va poder contemplar una

lluna amb galtes vermelles i tot de gossos que havien quedat de color verd.

L'endemà, l'Horaci, penedit, es va apropar al seu pare amb la tetera esbocinada a les mans.

En aquell moment el pare va llegir la notícia de la lluna al diari. Es va alçar de cop, esparverat.

—Ostres! —L'home, en el seu salt, va topar amb el fill.

—Cling!—van fer els bocins de la tetera, que van tornar a caure a terra.

—Caca de la vaca! —va cridar el pare—. He trencat la meva tetera preferida!

L'Horaci va somriure.

Aquell dia, al col·legi, tothom va admirar el seu dibuix de la lluna amb galtes i el gos verd com si fos una cosa de màgia.

I és que, com diuen els xinesos, la sort et pot esperar en el petal d'una flor o en una caca de vaca.

ALBUMLÀNDIA

Lluís Llorc

Diorames del 'Ja t'ho faràs'

Fins fa poc (i durant de 134 capítols), els dissabtes abans del TNV feien *Ja t'ho faràs*, un programa setmanal presentat per Rafel Vives i dedicat a les manualitats i el bricolatge senzill amb més bona voluntat que bons acabats. L'objectiu era reciclar i distreure. Ara que som en plenes festes de Nadal, en moltes cases hi ha pessebres i en moltes localitats, les tradicionals exposicions de diorames.

L'àlbum que avui recomanem uneix, d'alguna manera, el programa i els diorames, perquè la neerlandesa Karina Schaapman ens ofereix el quart lliurament de les aventures dels ratolins Júlia i Sam –i les desenes d'altres ratolins que els acompanyen–, que viuen en una ciutat construïda amb un nivell de detall digne d'aplaudir en cada pàgina.

Com en els tres àlbums anteriors, a través de la narració de fets quotidians i domèstics que tenen

LA CASA DELS RATOLINS AL PORT

Autora: Karina Schaapman

Fotografies:

Allard Bovenberg

Traducció: G. De Sterk / M. Espasa

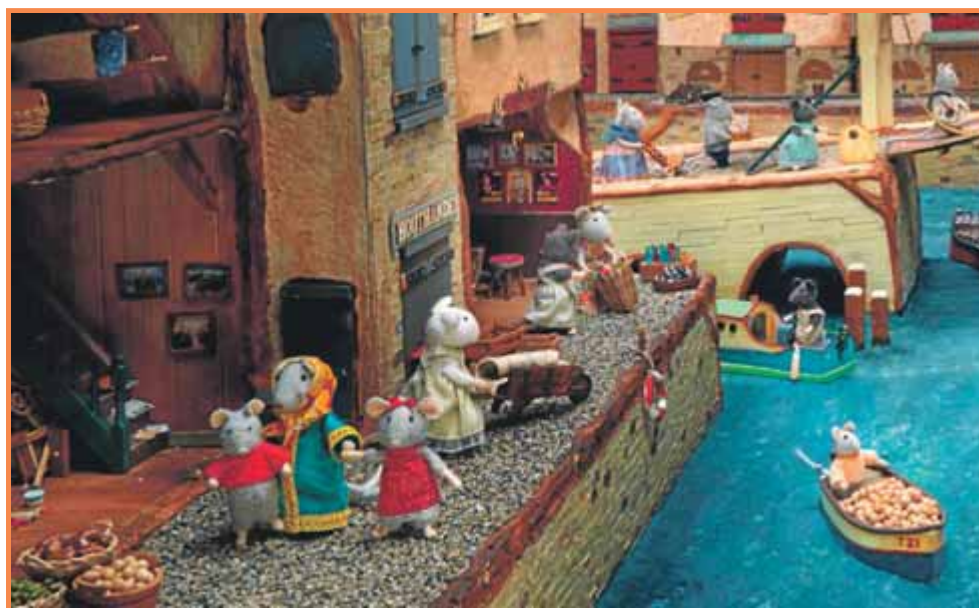
Editorial:

Blackie Books

Pàgines: 68

Preu: 16

+5

loc dins dels pisos, a l'escola, a les botigues i, en aquest cas, centrat en les diverses activitats i professions que es desenvolupen al port, inclosa una cursa d'embarcacions, l'autora ofereix una mostra de la seva habilitat per construir espais i personatges.

Schaapman ha dedicat anys a construir i decorar aquest hàbitat, amb capses de cartró i fusta, teles velles i tota mena de materials reciclats (botons, taps d'ampolla, capses de llumins...). Té construïdes més de cent habitacions, passadissos i espais exteriors, ben retratats

–fet més important del que sembla– per Allard Bovenberg.

Als textos descriptius i sovint amb diàlegs que acompanyen les fotografies potser no els caldrien els subratllats en majúscules, però són modes que al final sembla que sigui obligat aplicar. Per posar una pega.

RECOMANACIONS A CAU D'ORELLA

+3

TOT EL QUE SÉ DE LA GENT

Autor: Jaume Copons

Il·lustracions: Guridi

Editorial: Combel

Pàgines: 30 **Preu:** 12,90

Tots som iguals en les nostres diferències. Colors d'ulls, nassos grossos o petits... Uns vivim a la ciutat, d'altres a la selva... Un llibre per mostrar la igualtat partint del que ens caracteritza i amb picades d'ullet en forma de Bowie, Grouxo, Cyrano...

+5

CÀNDID I LA RESTA

Text: Fran Pintadera

Il·lustracions: Christian Inaraja

Traducció: Marta Morros

Editorial: Kalandraka

Pàgines: 48 **Preu:** 14

Aquest títol –premi internacional Compostel·la d'àlbums il·lustrats–, com el seu veí, també parla de la diferència i la diversitat, del que ens uneix i del que ens allunya de la resta. Tot a través de les reflexions del Càndid.

+8

UNA VEGADA (I UNA ALTRA) HI HAVIA

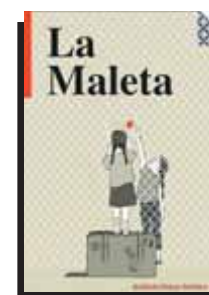
Autora: Lucía Serrano

Traducció: Mercè Estévez

Editorial: Barcanova

Pàgines: 96 **Preu:** 16

Llibre, en format tècnic similar a una enciclopèdia, per descobrir els secrets de 44 contes o personatges clàssics. Una visió divertida dels textos dels germans Grimm, Perrault, Andersen... Molt ben editat, vigilant tots els detalls.

+12

LA MALETA

Text: Núria Parera

Il·lustració: María Herguera

Editorial: Babulinka

Pàgines: 96 **Preu:** 14,90

A través del recorregut d'una maleta que passa de mà en mà, l'autora ens parla de la història des del 1890 fins al 2011, dels grans moviments socials i polítics, de les migracions. Un text (i unes imatges) que ens empenyen a la reflexió.

La recepta

PER IMPRESSIONAR EL SOTAR DE CAP D'ANY!

PER SOBREVIVRE EN UN PÍS D'ESTUDIANTS

"CANELONS de SALMÓ"

INGREDIENTS (4 persones)

PREPARACIÓ

1 Cuineu el salmó a la planxa sense pell ni espines

2 Salteu el porro trossejat amb una mica d'oli

Per fer la béccamel:

3 Barregu el salmó trossejat amb el porro i una mica de béccamel

4 Bulliu la pasta de caneló

5 Forneu la pasta i afegiu-hi la béccamel per sobre

6 Afegiu-hi el formatge i gratineu-ho.

EL RACÓ DELS SABERUTS

Text Lluís Lloret Il·lustració Sergi Càmara

Quants músculs tenim al cos?

Segons els científics, el cos humà té un total de 639 músculs. La musculatura representa un 45% del pes total en els homes i un 35% en les dones, si no són esportistes, és clar, perquè llavors la proporció és més alta.

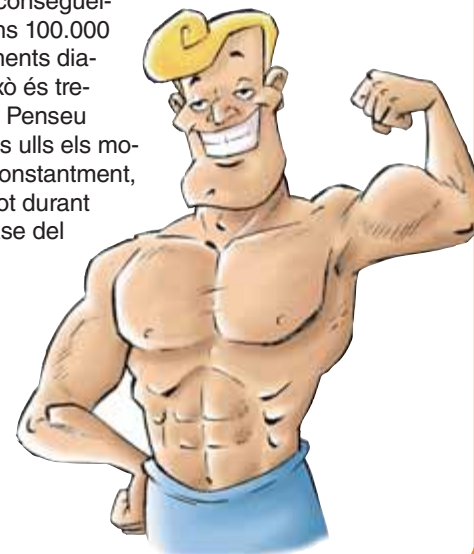
I quin és el múscul més gran?

El cul. No és broma, la natja és el múscul més gros. I en tenim dues!

I quins són els músculs que fem servir més?

Els que no s'aturen mai són els que fan bategar el cor, però els més actius de tots són els que fan moure els ulls, que aconseguixen uns 100.000 moviments diaris. Això és treballar! Penseu que els ulls els movem constantment, fins i tot durant una fase del son.

EXPERIÈNCIES

Reis a la cassola

 MARIJO JORDAN
correu@lrp.cat

Cocottes. Un nom curiós, però amb molt de sentit, el que ha triat Paco Pérez per al seu assequible i bonic receptari casolà. Aquí no es parla de noies amb lligacama ni de pinyes (que també són *cocottes*), sinó de cassoles. El premiat cuiner (amb dues estrelles al Miramar de Llançà, també a l'Enoteca i una de nova al restaurant Terra de l'hotel Alàbriga) reivindica la cuina de la cassola de ferro de tota la vida, que torna a estar de moda per la seva precisió tècnica, per com distribueix de manera homogènia la calor i "perquè és l'únic material que funciona igual de bé en una cuina d'inducció, vitro, al forn, al foc..." explica l'autor dels textos, Salvador Garcia-Arbós, que coneix de prop la passió de Pérez per les cassoles: "En té un exèrcit de tots els colors."

No hi ha res com la cassola per enllaçar els plats de tota la vida amb la modernitat de la cuina actual, "per lligar l'edat de ferro amb les noves tecnologies". Montse Serra, parella de Paco Pérez, recorda molt bé com al Miramar dels seus avantpassats els millors suquets es preparaven en cassoles de ferro colat gairebé eternes. En el llibre trobareu un suquet de rap, però també propostes bàsiques com la base d'un bon sofregit i d'altres tan sofisticades com un preciós suflé de mango amb gelat de vainilla.

Un viatge amb cullera que barreja creativitat i cuina de la memòria. Una fusió també essencial en el món de Carme Ruscalleda, que culmina la seva etapa com la dona amb més estrelles Michelin del món amb la publicació d'un volum de luxe també amb un títol suggeridor (*Felicitat*), en què es repassa el premiat univers gastronòmic de la tenaç cuinera i s'incideix en els menús degustació més complets i divertits, els que seguien una cadència temàtica dedicada a la música, a la pintura... Es va pensar com un homenatge als trenta anys del restaurant triestrella i sense saber-ho s'ha con-

Vuit propostes de llibres molt saborosos sobre diversos aspectes de la gastronomia catalana per pensar a regalar ara que s'acosta el dia de Reis

vertit en l'última obra dedicada a la feina feta en el ja tancat Sant Pau. Queda molt per recórrer encara a Tòquio i també al Moments, que dirigeix diàriament el seu fill, Raül, amb qui la uneix el desig de fer feliç el comensal. Tenen una complicitat especial: "La nostra relació ha crescut, ens mirem i ja... com si haguéssim parlat", diuen.

També per als germans Roca les emocions es barregen als plats. I en els darrers anys, n'han trobat moltes

arreu del món, en les seves gires gastronòmiques. Aquest Nadal ens arriben dos llibres que recullen les seves experiències viatgeres per l'Amèrica del cacau i la pàtria de les gaites i el tartà. Quin millor títol que *Destil·lant Escòcia* per fer un enriquidor passeig per les terres del whisky? Ens sorprenen amb una cuina i uns productes autòctons d'altíssima qualitat (marisc, bolets, cacera...) que els seus mateixos habitants estan redescobrint avui dia, després de mig segle d'ostracisme motivat per la industrialització.

Jordi Roca ens porta a l'origen del cacau, recorrent plantacions i també la història d'un producte que per a les cultures mesoamericanes era una beguda mística i també útil (la llavor era moneda) fins que en el segle XVI a Europa es va creuar amb el sucre i va aparèixer la xocolata. En el mateix volum, del més llunyà anem al més proper, amb un recorregut per la nova aventura de Casa Cacao, a Girona, on Jordi (que la setmana passada va presentar el llibre amb un *showcooking* molt dolç a Barcelona) produirà la seva xocolata i hi haurà bar, botiga i un hotel *boutique*.

Ara bé, si teniu ganes de descobrir una proposta molt del territori, us podeu apropar al món autodidacte i sostenible de Jeroni Castell, que fa tot just vint-i-cinc anys va emprendre l'aventura d'obrir Les Moles al seu poble, Ulldecona, que avui dia és un referent en la recuperació de receptes ancestrals amb innovació. Hi trobareu cuina de proximitat de les Terres de l'Ebre amb estrella Michelin, producció pròpia vitivinícola i una història personal tan sucosa com les receptes amb la cabra salvatge de la zona, l'arròs, l'oli d'oliva (fet piruleta!) i la tonyina vermella.

També amb molt de producte cuinen els famosos bessons Torres, amb dues estrelles Michelin, que acaben de publicar la tercera entrega dels receptaris extrets del seu programa de televisió, amb plats aptes per a tothom, com el flam de mandarina, els canelons d'escòrpora i l'arròs de bacallà.

DESTIL·LANT ESCÒCIA

Autor: Joan, Josep i Jordi Roca
Editorial: Libbooks
Preu: 42,75 euros

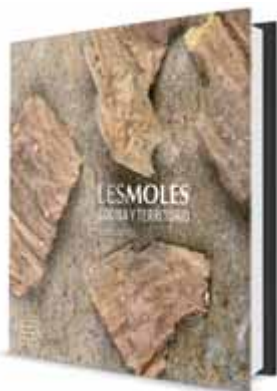
CASA CACAO

Autor: Jordi Roca i Ignacio Medina
Editorial: Planeta Gastro
Preu: 28,45 euros

COCOTTES, CAZUELAS Y CACEROLAS (ED. PLANETA)

Autor: Paco Pérez i Salvador Garcia-Arbós
Preu: 23,70 euros

LES MOLES. COCINA Y TERRITORIO

Autor: Jeroni Castell
Editorial: Planeta Gastro
Preu: 29,50 euros

FELICITAT

Autor: Carme Ruscalleda i Rosa Rivas
Editorial: Columna
Preu: 37,95 euros

La Bullipèdia, en marxa

L'any passat, la Bullipèdia de *Elbullifoundation* va iniciar el seu camí de recopilar i ordenar la saviesa global gastronòmica connectada amb altres disciplines en més de trenta volums amb un de dedicat a les begudes. Ara, quan tothom esperava alguna cosa de menjar sòlida, s'acaba d'editar el primer de la sèrie dels còctels (en seran quatre) i també el primer dels sis que aborden l'univers del vi, amb la col·laboració de Bacardí i Vila Vinitca. Malgrat que vivim en un món digital, Ferran Adrià diu que el paper és important perquè "sintetitza, recopila i valida" els continguts.

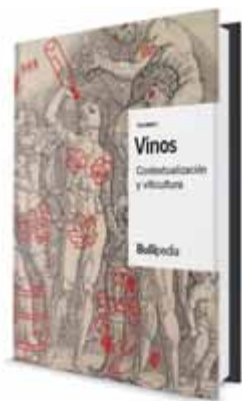
TORRES A LA CUINA

Autor: Sergio i Javier Torres
Editorial: Rosa dels Vents
Preu: 21,90 euros

CÒCTELES, COCTELERIA I BARTENDERS

Editorial: Fundamentos Bullipedia
Preu: 55 euros

VINOS

Editorial: Bullipedia
Preu: 59 euros

AMB GUST

El gironí japonès

Joaquim de Toca Andreu treballava en l'àmbit de les telecomunicacions quan el seu cosí Jean, que vivia a París, li va parlar de la botiga Muji que havia descobert. L'emprenedor gironí va pensar que la filosofia de la marca japonesa, que fabrica i ven productes de qualitat amb aires minimalistes i sense logo, tindria una bona implantació a casa nostra (fins i tot a la Península), i es va posar en contacte amb els propietaris per negociar. Els va trobar en un moment d'expansió europea (Alemanya, França...), tot i que no s'havien parat a pensar en el mercat d'aquí.

Van acceptar, i el 2006 va néixer la primera franquícia (en Joaquim es va associar amb Enrique Puig) a la rambla de Catalunya de Barcelona i poc després a l'Illa Diagonal. Després van obrir a Madrid i Lisboa. El resultat va ser tan bo que el grup japonès va decidir comprar el cent per cent de les accions i incloure Barcelona en la llista de ciutats, com Nova York i Singapur, on obrir

De Toca, a la botiga de Muji del passeig de Gràcia JORDAN

una botiga insígnia. "Jo no podia assumir aquest risc", diu en Joaquim, que ara ja no és soci. És només director general per a la península Ibèrica (que Déu n'hi do). En aquests anys no s'ha tornat japonès, però s'hi ha entès prou bé: "Només et demanen que siguis treballador i complidor, i els catalans ho som."

La nova gran botiga, amb una inversió de 4 milions i 70 empleats, s'acaba d'estrenar al passeig de Gràcia, amb 1.200 m² i una àmplia representació del món Muji, des de noves línies de menjar -que inclouen boletes de xocolata amb maduixa deshidratada i tes- i papereria ("les dues àrees tenen molt d'èxit") fins a mobiliari i cosmètica japonesa. De moment, és la més gran que té la casa a Europa.

Per a qui desconegui les marques japoneses li pot semblar que Muji és competència d'Uniqlo, que també va fer un desembarcament important a la ciutat ara fa un any, però en realitat no tenen res a veure. Muji va néixer en els anys vuitanta com a reacció al marquisme i Uniqlo busca l'element *fashionista*. A Muji et compres un texà que no té etiqueta i a Uniqlo te'l compres firmat, per exemple, per Inès de la Fressange. Amb una facturació de 3.000 milions i 888 botigues, en Joaquim m'explica que Muji, per als japonesos, és sinònim de casa. "Quan es perden o els roben és habitual que entrin a la botiga a demanar consell."

Marijo Jordan
 @MarijoJordan

Divendres

21

DESEMBRE

El dia de les obscenitats

Barcelona

El primer dia d'hivern ha ofès els pudorosos i els que no ho són. 1. *Civetistes, terceres vies i pontsaeris* el venen com un èxit. 2. Arrimadas va predicar tant l'infern que l'ha evitat (un 54% no ha vingut) i li queda una querella in-substancial. 3. L'ANC no ha mobilitzat cap vehicle, ni en marxa lenta ni en marxa ràpida, que col·lapsés l'entrada. 4. És evident, malgrat les consignes, que ni volem ni podem aturar el país i ni molt menys tornar el règim. 5. Vista l'escassa justificació del seu esverament, Màrius Carol deu haver après a no posar la bena abans de la ferida. 6. Acaba una

tardor que vaticinaven calenta i que ha estat boja i lamentable. 7. "De mort el combregaren", deia sovint l'àvia Neus. I significa que en el reconeixement hi ha cosmètica i màrqueting encara que en aquells anys se'n deia hipocresia, pocavergonya i barra. Avui Sánchez ha combregat Tarradellas i Companys, però l'un no era missaire (ningú li havia demanat res de Tarradellas ni del Prat) i per a l'altre no ha tingut pa d'àngel i l'ha combregat amb fetge de bacallà (li demanen l'anul·lació i s'inventa l'enèsima reparació). O hi ha missatge subliminal? Posar al Prat el nom del president que va aguantar a l'exili fins a la restitució... és un homenatge que no sabem entendre a Puigdemont, que no tornarà fins que el restitueixin?

EL VORAVIU

TEXT
JOAN VALL I CLARA
jvall@lrp.cat

DIBUIXOS
JORDI SOLER
jsoler@lrp.cat

“

Si la proposta de Torra són proclames i Sánchez s'esperarà a la sentència del judici per fer-ne una... de què hem de dialogar?

“

S'empetiteixen els llaços de solapa i pitrera ben bé a la meitats. Té algun significat? És una ordre? És només disseny? Són manies meves?

“

'El Foraster' és un gran programa. Senzill, si voleu, molt senzill, però gran, molt gran. En la seva senzillesa hi ha la grandesa

“

El depredador vol ocell gros. Com el Suprem. Per això és estrany que hagin renunciat al més gros

Dissabte

22

DESEMBRE

Qui ens arreplegarà?

Santa Pola

Pasqual Durà, patró del *Nuestra Madre Loreto*, el vaixell de Santa Pola que va rescatar dotze persones de les aigües del Mediterrani i que ahir va arribar finalment a port, s'adreça a càmera amb el mar de fons i assenyala la immensitat de l'aigua com volent-la abraçar: "Demà

estaré jo ahí, i el que em trobe m'ha d'arreplegar." Així de senzill i contundent. Res més. La resta, ximpleries. Un home de mar (d'una família de mar) com Durà sap que no hi ha res més. "El que em trobe m'ha d'arreplegar." Mentre ell ho explica clar i senzill, però, el ministre italià torna a piular misèria per enèsima vegada. És la gran paradoxa de la condició humana. Pasqual Durà vs. Matteo Salvini. Piula el vicepresident i ministre de l'Interior: "Ports tancats als traficants d'éssers humans." I ho piula perquè Open Arms acaba de rescatar 300 persones al mar i les porta al seu vaixell. Comença un altre cop l'estira-i-arrotonsa dels darrers salvaments per veure a quin port els acceptaran. Tot just acaba l'epopeia del pesquer i ja en comença una altra. I Salvini no se n'està de res, a l'hora de marcar el terreny de joc. Les organitzacions humanitàries no governamentals ja són "traficants d'éssers humans." I així van obligant els uns a girar la mirada i els altres a desistir. Quan només quedin Salvini, qui ens arreplegarà quan ens trobem *ahí*?

Diumenge

23

DESEMBRE

Proclames, no. Diàleg sobre res!

Barcelona / Madrid

A bans de marxar de la Llotja de Mar Sánchez i Màrius Carol fan una entrevista per a *La Vanguardia*, que titula: "Torra ha de passar de les proclames al diàleg real." El programa electoral votat majoritàriament (l'auto-determinació) són proclames. Ara bé, de proposta proposta, Sánchez ja ha dit que fins després de la sentència no en farà cap. Aquest home està tan acostumat a fer de triler que es fa trampes jugant al solitari. Si la proposta de Torra no va (són proclames, diu) i ell s'esperarà a la sentència del judici per fer-ne una... de què hem de dialogar? Quin és aquest diàleg real que tan pomposament anuncien i al qual volen que anem? Cap! Embolicar la troca i marejar la perdiu mentre deixen que segons qui es passi de la ratlla cada dia més, a veure si ens acollonim. Pedro J. Ramírez ja demana (a l'editorial d'avui d'*El Español*) que PP, Cs i PSOE pactin vuit anys de 155 per desintoxicar la societat catalana i el nacionalisme. "El Regne Unit va exercir el govern directe de l'Ulster del 1972 al 1998 i després dels acords

de Divendres Sant va suspendre cinc vegades l'autonomia, en un cas, durant cinc anys. Va passar amb governs conservadors i laboristes i ningú va qüestionar la legitimitat de la democràcia britànica", argumenta. Com que no ulsteritzem nosaltres, ulsteritzaran ells! O diàleg sobre res.

Dilluns
24
DESEMBRE

Menja el que cagava

Vilanna / Bescanó

Es semblarà una filosofia molt de butxaca i d'estar per casa, però moltes de les coses que hem patit el 2017 i el 2018 potser haurien estat diferents si alguns protagonistes haguessin copsat el profund canvi que ha patit la nostra societat i haguessin actuat

en conseqüència. En tot cas, ha de ser filosofia d'estar per casa segur, perquè m'ha revingut observant el meu nebot colpejar el tíó i remenant entre el que se suposava que eren els excrements de la bestiola. Abans (poseu-hi entre 40 i 60 anys), el tíó cagava mandarines. Des de fa molts anys, el tíó menja mandarines. El canvi és espectacular i substancial. I tant és així, que segons una estadística, la mandarina és el producte de consum que més augmenta les seves vendes per les festes de Nadal. De cagar-les, a consumir-les... i en proporcions respectables. Amb uns nens que esperaven amb delit les mandarines es podien fer unes coses i amb uns nens que alimenten els tíons amb mandarines se'n poden fer unes altres. El rei dels espanyols pot fer un altre discurs marcià sobre convivència, Constitució viva i transcendència de la Transició. I Gaspar Llamazares i Baltasar Garzón, un nou partit d'esquerres. "Una esquerra", diuen, "coherent i dialogant i respectuosa amb el llegat de la Transició". Cops de pal per tots cantons i no pas al tíó.

Dimarts
25
DESEMBRE

Ordre d'empetitir

Girona / Barcelona

La majoria a qui ho pregunto contesta que probablement sigui només una qüestió de disseny. La cosa és que des de fa dies observo una tendència dels llaços grocs a empetitir-se. Parlo dels llaços grocs personals, dels de solapa i pitrera, tant se val. Els altres, els del carrer, ja fa setmanes que van desapareixent progressivament, com si s'hagués donat ordre de desocupar ponts i places, de retornar la neutralitat que reclamen als espais públics. Una ordre de no reposar els llaços que es treuen o que el temps degrada. I ara, repeteixo, s'empetiteixen els llaços de solapa i pitrera. Ben bé a la meitat, encara que mantenen el preu. Té algun significat? És una ordre? És només disseny? És marge comercial per al marxandatge? Són manies meves? Ja es fa estrany veure un càrrec institucional amb un llaç dels grans, dels del començament. Tots s'han passat al petit. Els càrrecs institucionals han estat els primers a empetitir el llaç. Busqueu a Instagram i ho veureu. Seria interessant trobar en quina data ha fet el canvi ca-

dascú. Potser ens diria coses sobre per què canvien, sobre per què empetiteixen. Potser tot són manies meves i ni passa tal com a mi em sembla ni cal buscar-hi cap raó, però em temo que sí. I em fa por que s'estiguin empetitint altres coses. I que s'hagi donat ordre d'empetitir.

Dimecres
26
DESEMBRE

Cinc anys d'El Foraster'

Benifallet

Durarà de Nadal a Sant Esteve, vaticinava sovint l'àvia Neus quan veia alguna cosa delicada a les nostres destralleres mans. I en el món de l'espectacle televisiu actual, la majoria de produccions no aguanten la pressió de les audiències i duren res. Per això és una alegria veure que avui, dia de Sant Este-

ve, en Quim Masferrer i el seu *El Foraster* tornen al Benifallet que els va veure néixer ara fa cinc anys. És un gran programa de televisió i un gran programa de país. Senzill, si voleu, molt senzill, però gran, molt gran. En la seva senzillesa hi ha la seva grandesa. Tornar-hi al cap de cinc anys obre una altra gran finestra d'oportunitat a la continuïtat del programa. Senzilla, també, molt senzilla, però que s'intueix tan gran com en la primera visita. Ho hem vist avui, que ja hi ha pacte a Andalusia i que també durarà molt més que de Nadal a Sant Esteve. Per què haurien de fer un cordó sanitari a l'ultradreta? A quin cap li entra, això? Si fins ara la tenien a dins! No passa res. Com no passa res perquè Vicky Álvarez reconegui que cobrava dels fons reservats de Fernández Díaz per parlar dels Pujol. Com no passa res perquè Villarejo digui que amb ell no comptin per fer mal al rei. I com no passarà res perquè el fiscal anticorrupció comenci a investigar les comissions de l'AVE a la Meca, que diu que comença.

Dijous
27
DESEMBRE

Parar el carro, diu

Barcelona / Catalunya Ràdio

Més mediadors no, si us plau. Per a què? Un altre cop escoltar l'enginyer Coello i companyia oferint-se ells mateixos i catalèg? Un altre cop propaganda Urkullu? Per què? Per a què? I en nom de qui? Jo no he enviat ningú a mediar res. I tampoc sé d'altres ciutadans que hagin demanat mediadors. Vaig escollir representants i hi confio plenament i vull que facin i els deixin fer la feina amb dignitat. No vull mediadors. Ni que els electes resultin innocents, ingenus i badoocs. Prefereixo la ingenuïtat de Gila davant la complexitat de la guerra. "Está Reagan? Que se ponga!" Els independentistes han de parar el carro, diu Coello a la ràdio. D'això es tracta la mediació, és clar. Que parem el carro. Com si no ho haguéssim de dir els representats, això! Mentrestant, el Suprem no vol peixos petits. Només els grossos. Fem via, d'anar a poc a poc, deu pensar Marchena. No voler petits i salivejar per les peces grans és l'actitud clara del depredador humà. Quan érem preadolescents tampoc en volíem, de pe-

tits. Ocells petits, concretament. Ni rupits, ni pinsans, ni busquetes, ni mallerengues ens feien felços quan els veiem atrapatats a les ballestes perquè havien picat la formiga alada. Hi volíem tords, merles i estornells. Ocells grossos. Com el Suprem. Per això resulta estrany que hagin renunciat al més gros.

Ras i curt LLUÍS MUNTADA @muntadalluis

Fa un mes que el meu pare va morir. Al jardí, s'encega el groc ardent del llimoner. A la bústia, amb l'or fi de la rosada, perlegen les cartes que encara li arriben. Temps de pròrroga enarbrant-se sobre el buit. Venç el sentit invers d'una promesa.

AGENDA REPUBLICANA

Un any groc

XAVI OLTRA
xoltra@lrp.cat

El 2018 ha estat un any groc, no només a les cases, els edificis, els carrers i les carreteres del nostre país. També ha estat un color reivindicatiu que ha traslladat la seva protesta i significació a actes solidaris festius, que s'han celebrat arreu del territori: els dinars i sopars grocs. A la majoria sempre hi ha hagut familiars dels presos polítics i dels exiliats.

L'Associació Catalana pels Drets Civils (ACDC), que agrupa les famílies afectades per la injustícia i repressió de l'Estat espanyol, ha fet de nexa, col·laborant i canalitzant molts d'aquests sopars, organitzats per l'ANC, Òmnium Cultural, ajuntaments, CDR, associacions de veïns, universitats, col·legis professionals, entitats socials i culturals i partits polítics, amb la participació o la col·laboració d'ERC, el PDeCAT i la CUP. En cada sopar groc sempre han intentat que hi hagués, com a mínim, un familiar d'un dels presos i un altre

ORGANITZACIÓ

Al capdavant, l'ANC, Òmnium, ajuntaments, CDR, veïns, entitats...

dels exiliats. Han estat gairebé 600 actes. La majoria d'aquests esdeveniments han estat dinars o sopars grocs, però també hi ha hagut vermut, botifarrades, presentacions de l'ACDC, concentracions, col·loquis, xerrades, conferències, exposicions, dejunis, cantades, concerts...

Els familiars dels presos polítics i dels exiliats han estat molt presents en gairebé 600 actes des del novembre del 2017. La majoria han estat dinars i sopars grocs multitudinaris, reivindicatius i solidaris celebrats arreu del territori

La plataforma

L'Associació Catalana pels Drets Civils va néixer el novembre del 2017, creada per les famílies dels presos i exiliats polítics –actualment en formen part divuit famílies– com a plataforma d'actuació conjunta per donar veu als represaliats. L'ACDC canalitza el suport a les famílies i defensa els drets civils, a més de denunciar la seva vulneració per part de l'Estat espanyol. Meritxell Lluís, dona de Josep Rull, n'és la presidenta; Ana Marta Roca, parella de Carles Mundó, la vicepresidenta; Betola Comín, germana de Toni Comín, la secretària, i Diana Riba, parella de Raül Romeva, la tesorera.

Crida per la Llibertat, Birres per la República, Bombers per la República, Taula per la democràcia, Cap Dona en l'Oblit, els Lluïsos de Gràcia, els Caputxins de Sarrià, colles castelleres, Angelets de la Terra, Juristes per la República, la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna, el Col·legi d'Advocats de Barcelona, els Amics del Passatge Pellicer de Barcelona, el Col·lectiu Enriqueta Gallinat, *runners* de Prats de Lluçanès, Músics per la llibertat, Obra Cultural Balear, Casal Saltenc Independentista, el Círcol de Reus, Avis i Àvies per la Independència a Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, Avis i Àvies per la República, Grup

MONTSE PUIGDEMONT

“Ha estat emotiu i una injecció d'ànims. No ens sentim sols”

d'Avis i Àvies per la Llibertat de Mollat del Vallès, Avis i Àvies per la llibertat de Reus, Capitanes del Masnou, Follets de Quart, Memorial 1714, Sobirania i justícia, la Coral de Sant Medir, la Coral Rossinyol, Empta Ronçanenca per l'Autodeterminació, Cims per la llibertat, KMS per la Llibertat, Unió de Pagesos i Foreign Friends són algunes de les moltíssimes entitats i institucions que han organitzat i col·laborat en dinars i sopars grocs i en tot tipus d'accions solidàries des del novembre del 2017.

Montse Puigdemont, vocal de la junta de l'ACDC i de la comissió d'actes, i germana del president a l'exili, ha estat una de les peces dinamitzadores de l'associació perquè els so-

Emotiu i reivindicatiu sopar groc a Malgrat, a l'agost

La Vall de Bianya va acollir el 17 de novembre un dinar groc

pars grocs s'estenguessin arreu de Catalunya: “Hem intentat anar a la majoria. Econòmicament ha estat una injecció d'oxigen brutal, però sobretot una injecció d'ànims. En tots els pobles hem vist molta diversitat. Gent gran als sopars i els més joves, als concerts grocs”, diu Puigdemont. “Ha estat molt emotiu, sobretot en els moments més baixos, i han servit per agrair a la gent el seu suport. No ens sentim sols”, afegix Puigdemont, “meravellada” perquè malgrat que passa el temps, “la gent es continua mobilitzant plena d'esperança”.

Ras i curt MARTA ROQUETA @martaroqueta

L'escriptora bell hooks parla de l'amor, no només el romàntic, com una pràctica basada en la cura, l'afecte, el reconeixement, el respecte, el compromís, la confiança i la comunicació oberta i honesta. Veient els reptes socials i polítics del 2019, l'amor serà quelcom que caldrà reivindicar i exercir.

Sopar groc a Artesa de Segre, el 10 de novembre passat

Jordi Pesarrodona, entre d'altres, al sopar groc d'Almatret

Sopar groc a Parets del Vallès, celebrat el juny passat

+ AGENDA

Dissabte, 29 de desembre

Cantada rècord a la presó de Lledoners

▶ A les 12 h, hi ha prevista una cantada de fragments d'*El Messies* de Händel, amb 400 músics (35 de professionals) i cantaires (350 veus), dirigida per Alfred Cañamero i impulsada, entre d'altres, per Albert Bardolet. Diumenge hi haurà música amb gent de Vic, membres de Música per la Llibertat i 300 dansaires de l'Agrupació d'Esbarts i dels Escoltes del Romeva.

Dijous, 3 de gener

Exposició al Centre Cívic Travessera de les Corts

▶ Del 3 al 30 de gener es podrà visitar l'exposició de Santiago Sierra *Presos*

Cartell de l'acte a Lledoners del dia 29

polítics a l'Espanya contemporània, al Centre Cívic Travessera de les Corts - Riera Blanca de Barcelona.

Divendres, 4 de gener

Xerrada amb Paluzie

▶ Elisenda Paluzie (ANC) parlarà al Casal Marià d'Olot, a les 19.30 h, sobre l'estratègia que cal seguir en el camí per fer efectiva la independència.

Divendres, 4 de gener

Concentracions davant de la presó de Tarragona

▶ Nova concentració setmanal –i ja van 58– davant la presó de Tarragona per exigir la llibertat dels presos. L'acte serà a les 20 h i es llegiran escrits breus.

ENTRETENIMENTS

Jordi Soler jsoler@lpr.cat

ENREVESSATS

Horizontals: 1.- Part del cos dels equinoderms que es troba entre dues files d'ambulacres. 2.- Entra i surt de Setcases. Símbol de l'urani. Idolatrar cap allà; verga cap aquí. Capgirat peix de l'ordre dels gadiformes, també anomenat llúcera. 3.- Fan sonar la trompa. Agrupació familiar escocesa, d'est a oest. Xifra romana. En Tomàs Bou ha ben emmudit. 4.- Gemegor, sanglot. Mullarà la samarreta a l'inrevés. Així signava els seus acudits el pintor, dibuixant i crític d'art Feliu Elias i Bracons (1878-1948). 5.- Iax. Esprems, desseques. Mitja Anna, només. 6.- Riu-te'n a Madrid. Agafa. Vell a Liverpool. 7.- Que no es pot reduir a límits més estrets. 8.- Gairebé segur que forma part dels cognoms dels membres de l'agrupació proposada un mica abans. Fan sonar la benèvola. Nota musical articulada. Imperatiu militar que capgira una poderosa divinitat solar de l'antic Egipte. 9.- Faré, del dret, que una cosa sembli allò que realment no és. Pasta de paper endurida amb què es fan diferents objectes. 10.- Entra i surt de Tagamanent. Porti l'atenció sobre una cosa a la inversa manera. Antic camí medieval i antiga moneda de 25 cèntims. 11.- La patent d'aquesta marca, amb número M2271511(8), va ser sol·licitada per Tecnopolimers SA. Punt cardinal. Pelfa amb pèl d'alçada mitjana o avaria sobtada en el motor d'un vehicle. 12.- *Aton lacisum*. El capgirat segon cognom de l'escriptor barceloní Manuel Vázquez (1939-2003). Dos sense fèmur. 13.- Proa i popa de caiac. Invertiu el nom de pila del psicòleg nord-americà d'origen alemany Neisser (1928-2012), conegut com a

1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														

“pare de la psicologia cognitiva” Mirar pel forat del pany de dreta a esquerra. 14.- Ho són aquells que no professen cap religió ni credo.

Verticals: 1.- Relativa o pertanyent a les figures d'igual perímetre. 2.- Punt al seu punt. Veure una cosa llunyana sense distingir-la bé. A mi. Proa i popa de caiac. 3.- Pronom personal. Fa sonar co-

cos molt bons. Cotxe de lloguer que va columna amunt. Companyia nord-americana abreujada. 4.- Fa sonar l'expert en temes de sempre. Que no s'acabarà mai des de sota. Guisin, bullin i rosteixin. 5.- El riu suís de sempre, a contracorrent. Amb article, i cap amunt, són del Vallès. 6.- Capgirada serenor. Esfereïdor, paorós. 7.- En els pteridòfits heterosporis, protal·lus format a partir d'una megàspora sobre què es desenvolupen els arquegonis. 8.- Símbol del brom. Abaixa les veles o la bandera. Entra i surt de Mannheim. Entra, s'hi manté i surt d'Alabama. Entra i surt de Sadernes. 9.- Fa sonar el cucut rus. S'allarguen força en el temps. Xuti la pilota el lateral cap als davanters. 10.- Article francès. Tipus de porc. National Audit Office. 11.- La poètica és l'obra didàctica en què es defineixen les principals característiques de la creació poètica. Faedora de plurals. La Radiotelevisió Italiana a la inversa manera. Treguin aigua del pou. 12.- Cap avall, inflorescència; cap amunt, company. Avantatjós de corcoll. En els jocs de mans, truc que ha de passar desapercebut per als espectadors. 13.- Afalagaran algú per mirar de treure'n profit. Tipus de societat. 14.- Dit de les figures humanes o d'animals que porten una banderola.

SUDOKU

		2						6
					2	3		
5	7							4
6		3			9			7
	9		5		3			6
	5			4	8	9		
			9	6	4	7		2
7				8		5	9	
	3		2					8

FÀCIL

								8
7	6	4			2			5
		8		3	9			6
	9		3		6			
				8	9			5
					2	4		9
1		7	9					
4						7		
		3	7					

DIFÍCIL

JEROGLÍFIC

NOTA ATZEMBLA CÀUSTIC

Estratagema, exercici tàctic

SOLUCIONS

MEGAENCREUATS DE NADAL

Horizontals 1. C. 2. Gag. 3. Temut. 4. Caspi. O. 5. Destapada. 6. Salt. Nadala. 7. Abató. 8. Fred. Jt. 9. El. Nècora. 10. Diapasó. Avi. 11. Fi. Urm. Mocosa. 12. Cavat. Acusar. Ta. 13. Manifestant. Torrò. 14. Suro. Pietós. 15. Fas. Nadons. Sb. 16. Ur. Aroma. Tabard. 17. Llebre. Ancora. IEC. 18. Molsa. Monyos. Grèvol. 19. Reg. Escacs. Batea. Ells. 20. Cocodril. Rifé. Assassins. 21. A. Calorejar. Ofa. 22. Infames. Lordosi. E. 23. Tesi. Onanistes. Lema. 24. Ra. Altri. Iç. Esmaixada. 25. Càlid. Estivals. Ouat. Oma. 26. Brillant. Alineats. Brasers. 27. Animal. Cinto. Yt. Xiulats. Tac. 28. Felina. Tanoca. Neula. 29. Posi. Escalo. Edat. Rere. 30. Cec. Orsar. Bull. Domat. Tu. 31. Dàrsena. Libi. Iodosa. Ixent. 32. cerG. Reprimenda. Urànica. Gec. 33. Cul. Amassat. Sienita. Assimilar. 34. Guacamole. Ramassar. Toti. Altaveu. 35. Gintònic. Sesta. Me. Assessors. Rata. 36. Semen. 37. O. Bni. 38. Despertar-se. 39. Caganer. Aue. 40. Ouera. Èxode.

Verticals 1. G. 2. Gi. 3. Cun. 4. A. Cuat. 5. Bn. Delco. 6. C. Cri. Car. An. 7. Ro. Raïm. Pergamí. 8. Mec. Tallafocs. Moc. 9. M. Logo. Ie. Il·lès. Eral. 10. Ca. Ull. Dansada. Lioneses. 11. Fan. Freser. Fil. Nci. Raps. E. 12. S. Divisa. Bàsica. Tetines. Rars. Dco. 13. Da. Ei. Afusar. Clamors. Nasalitat. Eau. 14. Cel. Flauter. Rema. Lenitat. Crim. Ma. Sge. 15. Tastar. Pr. Sono. Ocroso. Iloa. Besa. Sopar. 16. Gest. Benamat. Amansir. Nivi. Albinisme. Ena. 17. Campanades. Cap d'any. Felç any nou. Desembre. 18. Guipat. Comunió. Cobejós. Letó. Liana. Entre. 19. T. A. dojo. Ostentosa. Artesà. Cel. Iranità. X. 20. Oda. Traca. Tsar. Tardes. Txad. Dut. S. Raó. 21. Al. Avorto. Bages. Osmosi. Adorats. Sud. 22. A. Is. Ossa. Rasos. Au. Untosa. Oe. Eee. 23. Atr. Brie. Afiliable. Manats. 24. Ar. Devesa. Extraurà. Isis. 25. O. Cols. Ema. Atlètics. O. 26. Lli. Adossar. Xaiar. 27. Sn. Amè. Ete. Mls. 28. S. Art. Ungit. 29. Sa. Telar. 30. C. Cava. 31. Ret. 32. Ua. 33. T.

DIFÍCIL

9	3	2	6	7	5	1	4	8
7	6	4	1	8	2	9	3	5
5	1	8	4	3	9	2	6	7
8	9	5	3	1	6	4	7	2
2	4	1	8	9	7	3	5	6
3	7	6	5	2	4	8	1	9
1	8	7	9	5	3	6	2	4
4	5	9	2	6	1	7	8	3
6	2	3	7	4	8	5	9	1

FÀCIL

3	4	2	7	9	5	1	8	6
9	6	8	4	1	2	3	5	7
5	7	1	8	3	6	2	4	9
6	8	3	1	2	9	4	7	5
2	9	4	5	7	3	8	6	1
1	5	7	6	4	8	9	2	3
8	1	5	9	6	4	7	3	2
7	2	6	3	8	1	5	9	4
4	3	9	2	5	7	6	1	8

Jeroglífic: Simulacre (S! Mui Acre)

Enrevessats horitzontals
1.- Interambulacre. 2.- S. U. Amar. eriam. 3.- Oa. naic. D. TMSB. 4.- Flor. àraus. Apa. 5.- eb. Escorres. AN. 6.- Riete. Pren. Old. 7.- Irestingible. 8.- Mac. EEOA. La. Ar. 9.- eracurt, Cartó. 10.- T. Ingramer. Ral. 11.- refiml. N. Pana. 12.- IM. nablatnoM. D. 13.- C. ciril. rapse. 14.- Aconfessionals.

Els Reis no la portaran. Regala República.

LA REPÚBLICA
DIRECCIÓ DE DIFUSIÓ I RELACIONS PÚBLIQUES

Viatge al cor

Subscripció en paper — 72 €/any	Subscripció digital — 12 €/any
---------------------------------------	--------------------------------------

Entra a www.lrp.cat
o truca al 972 186 400.

LA REPÚBLICA

Tavernia

Joan Poyano / Teo Perea

